

Tito o kulturni integraciji

V razgovoru z vodilnimi novinarji Jugoslavije, se je Tito razvnel o nekaterih "pereich" vprašanih nadaljnje socializacije dežele: Ker bo v kratkem sprejeta nova Ustava, ki naj bi še bolj poudarila socialistični značaj Jugoslavije, in ga zakonito potrdila, soupadajo besede Tita z domnevo, da uradna narodnostna politika Jugoslavije teži za nečim podobnim, kot že propadla politika pokojnega kralja Aleksandra, ki je sanjaril o Jugoslaviji kot naciji.

Kaj je Tito povedal novinarjem

"Za ustvarjanje socialistične kulture moramo imeti enoten program za vso Jugoslavijo. Kulturno integracijo moramo razumeti kot nenehen proces, kot stalno gibanje naprej", je dejal Tito. Za boljšo ilustracijo gornjima stavkoma, naj citiramo še karakteristične stavke Tita ob koncu

svojega govora: "Reči moram, da sem te dni prejel precej pisem, in največ od otrok. Otroci so razumeli, o čemer sem govoril. Neka deklica iz Makedonije, učenka 4-5 razreda, hči Slovenca in Makedonke, piše, da je srečna, ker lahko zdaj pove, da je Jugoslovanka."

Ti stavki dovolj jasno povedo, kaj Tito smatra pod imenom "kulturna integracija". Tito in nekateri vodilni komunisti, predvsem iz južnih republik, stoje na isti zmotni poti, katero je nekdaj hodil pokoini kralj Aleksander, ko je bil ustvarjal jugoslovensko nacijo. Resnici na lju-

bo je imel pokojni kralj več izgledov na uspeh kot Tito, ker ni bilo še toliko razburkanih duhov med narodi, in ker je bil resničen nacionalist in ne komunistični internacionalist.

Kulturno integracijo, kakršno si zamišlja Tito in nekateri njegovi komunisti, sprejemamo kot nadaljnje krnjenje narodnostnih pravic, kar bomo občutili zlasti Slovenci. Mi smo majhen narod v sestavi Jugoslavije, narod, orientiran proti Zapadu, narod z različnim jezikom, narod z drugačnimi zgodovinskimi tradicijami.

Smatramo, da je Titovo namigovanje na "izjavo" otroka — otroka iz mešanega zakona, ki živi v Makedoniji — neumestno, preračunano na čustvo, ki je lastno le njemu in še nekolikim utopističnim sanjačem, predvsem iz južnih republik. Te ljudje velja opomniti, da je Jugoslavija mlada država, ne nacija, in da njeni narodi še zmeraj merijo upravičenost obstoja Jugoslavije z merilom, kaj jim Jugoslavija lahko nudi. Pa pogledjmo dodanašnjo zgodovino taiste Jugoslavije: Stara Jugoslavija je štrono narodnostne neenakosti v političnem in ekonomskem oziru tako zapredla, da so postale posledice v obdobju II. svet. vojne popolnoma logične. No, in

kaj nam je prinesla nova Jugoslavija, recimo Slovincem: po Titovi krivdi smo zgubili večji del Primorske ter vso Koroško, čeprav smo prelivali kri na strani zaveznikov! (Spomnimo se sporazuma "Tito — Aleksander" ter sporazuma "Tito — Šubašić".) Zapad ni želel rdečega Trsta in v Koroškem primeru krnjena ozemlja zavezniške Avstrije. Kaj pa SZ: v primeru Primorske je molčala — naj se Tito le bori z zapadnimi "kapitalisti", mu ne bo rasel greben v ekspanziji proti komunistično orientiranim deželam na vzhodu in severu; a v primeru Koroške — so nas prodali za denar. Tako se je namreč glasila obrazložitev Državne pogodbe z Avstrijo. Na-

SLOVENSKI MATERI

Prav je, da se ravno v najlepšem mesecu, mesecu maju, spomnimo naših mater. Materinski dan praznujejo vsi kulturni narodi po vsem svetu. Zato je toliko bolj prav, da se tudi mi spomnimo naših mater in materinskega dne.

Matere med vsemi narodi so dobre in spoštovanja vredne. Toda pomudimo se pri naših materah. Kako bi jih najbolj zvesto predstavili?

Morda s kopico otrok ob strani in s ta malim v naročju, s košem na rami in molkom med prsti?

Da, to je podoba slovenske matere. Pretresljiva podoba!

Vse njeno življenje je ena neprestana žrtev, stalno mučenje. Številni otroci, delo na polju in pri živini, dnevni opravi v hiši in okrog nje. Zvečer zadnja v postelji, zjutraj prva na nogah! In pri vsem tem največkrat pomanjkanje najnужnejšega. Odteguje si od lastnih ust, da bi za silo utešila malega!

Otroci rasejo. Koliko je upala na njihovo tolažbo in pomoč!

Pa so sinovi drug za drugim umirali na tujih bojiščih ali v viharjih revolucije.

Kako je krvavelo njeno srce!

Mati trpnika, mati junakinja!

Mati!

Bitje, na katero vsa človeška srca mislijo s hvaležnostjo!

Mati!

Največji zaklad na svetu! V resnici ni sreče, kjer ni materine roke, kjer ni materinega srca in kjer ni njenega toplega pogleda.

dalje neenakopravnost slovenskega jezika v centralni upravi in Armadi, cirilične napise na postajališčih . . . ter nenasitna ekonomska podpora južnim republikam. — Le-te pa so sredstva iz Slovenije razsipale za izboljšanje življenjske ravni, gradnje razkošnih zgradb in objektov, ki jim niso pripomogli k splošni rasti nacionalnih ekonomij. Torej tele okolnosti nas Slovence niso zbližale k idealni misli o Jugoslaviji — naciji!

Titova "kulturna integracija" je za Slovence težak udarec (tudi večji del vodilnih slovenskih komunistov je odločno proti vsakemu krnjenju nacionalnih pravic, pa čeprav jih je Tito nazval s "šovinisti") čeprav verujemo, da bodo naši ljudje v domovini prav tako odklonili novopečeno "integracijo" kot so v stoletni zgodovini odklonili potujčevanje Slovencev po naših sosedih. Marsikatera tuja ideja je že propadla — Slovenci pa še živimo in bomo živeli!

Prisluhnimo besedam našega največjega pisca, pisca slovenskih mater — Ivana Cankarja:

"Ej mati, življenje moje vseh mojih misli, vsega mojega nehanja začetek in cilj! Kako so žuljave tvoje roke, blagoslovi me siha z ubogimi svetimi rokami! Tvoje čelo je polno skrbi in trpljenja, s trnjem je kronano namesto z diademom. Nagni k meni, sinu, svoje ljubljeno s trnjem kronano čelo, ozri se na ponižni dar, ki ti ga prinašam, siromašne matere siromašni sin, ozri se na moje srce in sprejmi ga."

L. Košorok

HRUŠČOV JE ČESTITAL PAPEŽU

Ob sklepu odbora sklada Balzano o podelitvi Nagrade za mir in humanizem papežu Janezu XXIII. za leto 1962, je Nikita Hruščov poslal papežu pozdravno brzojavko, v kateri poudarja, da je ta nagrada priznanje za njegovo prizadevanje za ohranitev miru na svetu.

Papež Janez XXIII. se je Hruščovu zahvalil za to pozdravno brzojavko in izrazil željo za srečo ter blaginjo sovjetskega ljudstva. V zahvali je zagotovil Hruščovu, da si bo še nadalje prizadeval za mir na vsem svetu.

Po vzoru hrčkov in medvedov?

Na dolgih vesoljskih poletih naj bi se astronauti izmenoma zbuvali iz umetnega spanja.

V zvezi z napovedjo, da bo naslednji ameriški astronaut Cooper poletel predvidoma v tem mesecu na 34-urno krožno pot okoli našega planeta, objavljajo ameriški listi nove ugotovitve raziskav ter mnenja o bodočih poletih v vesolje, najprej seve na Mesec, pozneje pa tudi na druge planete. Med take podatke sodi poročilo o "zaščitnem učinku nizke ohlaiditve človeškega organizma med raziskovanjem vesolja", ki sta ga objavila medicinska z oficirskim činom v eni najpomembnejših ameriških strokovnih revij.

Snovalce vesoljnih poletov motijo predvsem omejene prilagoditve sposobnosti človeškega organizma. Človek mora dihati, jesti in piti. Prav ob tem dejstvu sta ameriška kapetana Cockett in Beehler prišla do silno neugodne bilance o "odveči teži", ki bi jo moral vlačiti s seboj vesoljni potnik, če bi se odpravil na 8.5 meseca trajajoči polet na Mars. Izračunala sta, da bi bilo treba pripraviti za enega samega človeka, ki bi bil namenjen na Mars približno poltretjo tono "balasta", če naj bi astronaut ves čas dolgega potovanja dihal, jedel in pil. Vesoljska ladja, ki bi s tremi astronauti letela na Mars — in seveda tudi nazaj — bi torej morala vleči s seboj 7.5 tone "balasta" za hrano in dihanje.

Če pa bi mogli vsaj enega izmed vesoljskih potnikov spraviti v stanje, podobno zimskemu spanju medveda, bi se teža tega "balasta" zmanjšala na osem odstotkov. Človek pa, žal, bo dejal marsikdo, ni tak, da bi lahko prespal zimo, ali pa n.p.r. osem mesečni polet na Mars; srce se začne puntati, če močno ohladimo človeški organizem. Pri živalih, ki imajo v svojem življenjskem programu tudi zimsko spanje, je drugače. Njihovo srce ne trpi škode in kasneje zopet močno utripa, čeprav se organizem med zimskim spanjem ohladi celo na štiri stopinje Celzija.

Še druge prednosti bi prineslo umetno povzročeno zimsko spanje med vesoljskim poletom.

Poskusi z laboratorijskimi živalmi kažejo, da je organizem v močno ohlajenem stanju, podoben stanju za manj škode, ki bi mu jo lahko povzročil polet-radioaktivno sevanje. To dvojje morajo vesoljski strokovnjaki upoštevati pri svojih zamislih in načrtih.

Spričo tega sodita omenjena medicinska strokovnjaka, da bi bilo zelo dobro, če bi medicinska znanost odkrila sredstvo, s katerim bi spravil človeka v stanje, podobno zimskemu spanju. Če bi imeli takšno zdravilo, bi se vesoljski problemi skrčili čisto na tehnična vprašanja.

Bilo bi približno takole: Vesoljske pilote, ki bi jih na zemeljski površini spravili v umetno zimsko spanje, bi lahko s pospeškom, ki bi pri normalni telesni temperaturi pomenil smrt, izstrelili skozi nevarne radioaktivne pasove. Na poti k daljnim zvezdam bi se potem vesoljski piloti izmenoma zbuvali iz umetnega spanja. Na vesoljski ladji naj bi bila vselej budna po dva, ki bi se menjala v službi. Čez čas bi zbudila tedensko ali mesečno "izmeno" iz umetnega zimskega spanja in se sama obdala s "konzervo". Ali bo torej postala rjavkasta mast medvedov in drugih živali, ki se vsako jesen pogreznejo v zimsko spanje — o tej masti pravijo, da je njena kemična sestava v zvezi z zimskim spanjem — kdaj v prihodnosti življenjski eliksir človeka vesoljne dobe?

TITOVO POSEGANJE V POLITIKO

Potem, ko je Tito prispel iz Moskve, kjer je bil na "zasebnem obisku", ga vsečešče opazamo na politični pozornici. Zdaj tu, zdaj tam: v notranji in zunanji politiki, poleg tega pa neutrudljivo sprejema domače in tuje goste.

Pavlihe se celo šaljijo, da je Titu to mladeniško razpoloženje navdahnili Hruščov-cocktail v Moskvi.

Zadnji Titov poseg — če ne bo med izidom Slov. vestnika kaj novega — Titov nastop na Kongresu jugoslovanske mladine v Beogradu. Tamkaj je "okrcal" mnogoštevilno negativno inteligenco" ter razne abstraktne umetnike. Dejal je, da so ti ljudje zrastle nad družbo, da so nerazumljivi in domišljavi in da prejkoslej menijo, da so marksistična načela in marksizem nasploh že zdavnaj "izpiskani". Menijo torej, da so poklicani, da iščejo novih poti v kulturi in vsestranski družbeni dejavnosti (Slaba žetev iz posevka, ki ga je sejal Novi razred!) — je dejal Tito.

Opazovalcem se zdi taka Titova aktivnost pretirana in nerazumljiva, potem ko se je pred leti skoraj povsem umaknil s politične pozornice, in postal zgolj simbol. Takrat se je že šušljalo o nasledstvu Tita, in neuradno sta bila kandidata že izbrana: Kardelj ali Ranković. Prvi je brez dvoma imel prednosti v zunanji politiki ter v gospodarstvu (katero je nanovo začrtal, ko je bila uradno ukinjena ameriška pomoč Jugoslaviji). Kardelj je tudi avtor Nove ustave, drugi pa je bolj doma v intrigantstvu v partiji ter UDB ter ima kot Srb nasploh prednost pred Slovencem. — Ima ih više!

Sklepa se lahko tudi, da je Titova nenadna aktivnost alternativa obema varijacijama Kardelj-Ranković. Morda pa ni ne eno ne drugo, marveč zgolj labodji spev.

-č

ZAH. NEMČIJA JE PREKO ŠVEDSKEGA ZUNANJEGA MINISTRSTVA IZROČILA JUGOSLAVIJI TRI NOTE

Bonn. — Kot poroča Tanjug je zahodnonemško zunanje ministrarstvo izročilo švedskemu zunanjemu ministrstvu preko veleposlanika JODAH-LA tri note. Naprosilo ga je naj jih izroči Jugoslaviji. Švedska opravlja interese med obema državama, ki nimata diplomatskih odnosov. Kakor se je izvedelo se note nanašajo na odškodnino jugoslovanskim žrtvam nacizma, na gospodarsko izmenjavo med Zvezno republiko Nemčijo in Jugoslavijo ter na dejavnost beguncev iz Jugoslavije v Zah. Nemčiji (Novembrski napad na jug. poslaništvo).

Vsi trije dokumenti so odgovori jugoslovanski vladi na njena vprašanja. Izročeni so po švedskem zunanjem ministrstvu.

Notranji minister dežele Nordrhein-Westfalen Weyer, ki ima sedež v Duesseldorfu, je izdal odlok, ki s takojšnjo veljavo prepoveduje zaradi lanskega ustaškega napada na Jug. poslaništvo v Bad Godesbergu "Hrvatsko križarsko bratstvo". Z isto prepovedjo je sledil tudi bavarski notranji minister Junker. Junker predlaga, da se v Nemčiji spremeni zakon o emigrantih in jim onemogoči politično aktivnost. Isti je predlagal, da se "neljube" begunce "pošlje čez mejo". Kancler Adenauer je na svojem sestanku s tujimi novinarji izjavil o slučaju napada na Titovo poslaništvo, da "noče, da bi se takšni ljudje zbirali v Zah. Nemčiji".

Javni tožilec Horn, ki vodi preiskavo, je izjavil, da je policija aretirala 28 oseb, ki so bile osumljene organizacije napada. Od teh je dve osebi izpustila zaradi nepotrjenega suma pri napadu ali organiziranju. Ostalo jih je še 26, od katerih so enega aretirali 7. marca. Imena niso objavili.

NAŠA DRUŠTVA

SKUPŠČINA SDG "IVAN CANKAR"

O rodni dom, o hiše očetove streha ti!
Siromaku si grad in popotniku v dalji uteha ti!
O rodni dom, o hiše očetove streha ti!
Golob izpod tujega neba trepeče nazaj,
hrepenenje mu je pokazalo i pot i kraj.
Kaj lastovka v južnem poletju strpeti ne more?
Na gnezdo spomin jo nese čez morje čez gore.
(Iz Dume, O. Župančič)

Zgornji verzi iz Dume so oviti v slovenko trobojnico blesteli na pročelju dvorane Free Library Hall v Geelongu 25. aprila, kjer je imelo svojo VIII. redno letno skupščino Slovensko društvo "Ivana Cankarja" v Geelongu. Skupščina, čeprav ni bila dovolj obiskana, je pokazala, da so Slovenci v Geelongu še dokaj delavni.

Po poročilih, ki jih je podal bivši odbor, ima društvo tri izplačana zemljišča in okoli sto funtov gotovine. Sedanji odbor bo dva izmed zemljišč prodal, da bodo lahko začeli zidati dvorano. Večino dela bodo člani opravili prostovoljno, tako, da je pričakovati prvega resnega Slovenskega doma z dvorano drugo leto ravno v Geelongu, kjer je samo 78 članov (200 Slovencev vseh skupaj) ali bolje povedano 20 delovnih Slovencev.

V novi odbor SD "Ivan Cankar" v Geelongu so bili izvoljeni pod predsedstvo g. Ivana Mejača še naslednji rojaki in rojakinje: gospe Vivijana NOVAK in Marija MEJAČ ter gospodična Majda KOVAČIČ in gospodje Ivan ŠIRCA, Nikolaj KURE, Franc BUDJA in Franc STANJKO.

Ne samo Slovenci v Geelongu, ampak vsa slovenska javnost v Avstraliji pričakuje skorajšnje uspehe novega odbora in upa, da bo kmalu slišala o začetkih gradnje prvega pravega Slovenskega doma v Avstraliji.

-in.

REORGANIZACIJA ZABAV SD MELBOURNE USPELA!

Spoštovani urednik!

20. aprila sem bil na zabavi Slovenskega društva Melbourne v Prahran Town Hall. Iskreno moram priznati, da me je reorganizacija zabav tukajšnjega društva prijetno razveselila, zadovoljila in presenetila. Da Vas ne bi prav sam naprošal, da ta izraz zahvalnosti odboru objavite v Vašem listu, sem na dotični zabavi govoril s še mnogo drugimi — poznanimi in nepoznanimi —, ki so se vsi zelo povoljno izrazili.

Da Vas ne bom s svojim dolgovlačenjem spravljaj v nervozo in bralce v dolgočasnost, naj se izrazim le s par besedami:

Pobiranje vstopnine na zabavi in brezplačna postrežba sta uspeli odlično! Vsi so imeli vsega dovolj in bili zadovoljni, zraven tega pa je bila odlična postrežba in najbolj pohvale vredno pa je bilo, da se je vsa odvečna steklenina sproti pobirala, kar je prineslo zelo lep vtis ter zadovoljstvo gostom, ki se jim ni bilo treba bati, da bo njihova obleka v ponedeljek morala romati v kemično čistilnico. Godba je bila tudi dobra, še bolj pa me je razveselilo, ko so mi prireditelji povedali, da bo drugič harmonika zamenjala klavir.

Pripomnil bi še, da bi takšne zabave dosegle svoj višek, če bi se med odmori godbe moglo vriniti kaj programa. Veselega, ne resnega! V imenu mnogih se prav lepo zahvaljujem prirediteljem!

Rojak Abstinent

ČLANOM SDM PRENEHA LETNA ČLANARINA OB NOvem LETU

Slovensko društvo Melbourne obvešča vse članke, bivše članke in rojake, da se članarina društva začne s 1. januarjem in preneha z 31. decembrom. Glede na to so člani društva vsako leto samo tisti, ki poravnajo svojo članarino v začetku leta. Članarina se lahko plačuje tudi med letom, vendar se pred plačilom članarine nihče ne more posluževati društvenih ugodnosti.

S 1. jan. t. l. je SDM izdalo svojim članom nove članske izkaznice in preklicalo stare kot neveljavne.

Drobne vesti - -

ZOPET SKUPAJ

KANADSKI ČASOPISI PIŠEJO O PRIMERU
ZANOŠKAR

Slovenska družina iz Kanade, Zanoškarjevi, so po petih letih sprejeli v svojo sredo sina Srečka

Ko sta zakonca Zanoškarjeva pred petimi leti zapustila domovino, in še nekoliko poprej, sta sina Srečka dala v rejo rednici — vojni vdovi. Po njunem pobegu se je rednica — ker ni več prejela rednine in ni prejela nikakega spo-ročila staršev — obrnila na Zavod za socialno skrbstvo za pomoč ali prevzem otroka, katerega brezplačno ni mogla več rediti. Zavod za social. skrbstvo je prijavo registriral ter se strinjal, da otrok lahko še nadalje živi pri rednici, kateri je nakazal mesečno vzdrževalnino za otroka.

"Medtem", pravi Srečko Zanoškar-oče, "sem prešel državno mejo, da bi rednici odpeljal sina, Srečka, a nisem uspel — moral sem se brez otroka vrniti v Avstrijo."

Kmalu za tem, ko sta se Zanoškarjeva ustalila v Torontu, v Kanadi, sta podvzela legalne ko-rake, da bi dobila sina Srečka v Kanado. Pri tem pa so nastali zapletljaji: Jugoslovanske ob-lasti so vstrajale, da morata Zanoškarjeva od-plaćati Zavodu za social. skrbstvo vzdrževalnino, katero je rednica prejela za Zanoškarjevega otroka, ter da morata v skladu z mednarodnimi predpisi za mladoletnega otroka določiti ter pla-čati spremljevalca, kateri bo otroka spremljal iz Jugoslavije v Kanado.

ENOTNA NEMŠKA EKIPA ZA TOKIO

Predsednik mednarodnega olimpijskega komi-teja Every Brundage je pred kratkim izjavil, da je dokončno določeno, da bosta na olimpijskih igrah v Tokiu obe nemški državi nastopali z enotno ekipo. Reprezentanco bodo določili po izbirnih tekmah v vseh športih. Nemška repre-zentanca v Tokiu bo imela skupno zastavo in himno.

★

BARVNE TELEVIZIJSKE ODDAJE

Angleška družba BBC napoveduje za leto 1965 barvne televizijske oddaje. Poskuse v tej zvezi bodo zaključili že v letošnji jeseni, potem pa naj bi bilo več mednarodnih konferenc na katerih naj bi se sporazumeli o enotnem sistemu.

★

TRDNO PREPRIČANJE

Županstvo poljskega mesta Wroclaw je v načr-tu proračuna za 1. 1970 določilo 1,5 milijona zlo-tov za gradnjo spomenika prvemu astronautu, ki bo pristal na mesecu. Mestni "očetje" so trdno prepričani, da bo svet do takrat imel svojega prvega "mesečnika".

★

ZABOJI S TRUJILLOVIM ZAKLADOM

Na željo dominikanskega poslanika v Franciji je francoska policija zaplenila več ducatov le-senih zabojev, ki so bili spravljani v treh pariških skladiščih in ki naj bi vsebovali 800 tisoč dolarjev, ocenjeni zaklad ubitega diktatorja s "sladkornega otoka". Ob tej priliki je francoska policija aretirala tudi Trujillovega zeta Leona Estevesa in njegovega prijatelja Santona, tik preden sta hotela s pariškega letališča Orly od-potovati v Madrid.

★

PRVI EVROPSKI TELEVIZIJSKI SATELIT

Anglija, Francija, Z. Nemčija in Italija sedaj skupno razvijajo televizijski satelit kot bodočo relejno postajo. Istrelili ga bodo predvidoma ob koncu prihodnjega leta iz Avstralije. Satelit bo ponesla v vesolje angleška raketa "Blue Streak".

Kako so bili starši voljni sprejeti pogoje jugo-slovanskih oblasti ne vemo; vemo pa, da je slepo-mišenje trajalo nekaj let, predno je sin dospel v Kanado,

Tudi nekaj drugega ne priča preveč v prid Zanoškarjevem: Starši očeta Zanoškarja, ki žive v Sloveniji, niso hoteli sprejeti otroka, katerega jim je ponujal Zavod za socialno skrbstvo in tudi rednica.

Kakorkoli: ni lepo, če pred tujci blatimo domo-vino z nehumanizmom, posebno še, če potem stvar v Kanadi peljemo na mlin dobrotelnosti. Var-stvo in skrb za otroka je vprašanje staršev in ne drugih. Če sta to hotela Zanoškarjeva doseči na čuden, svojski način, pa je stvar njihove vesti!

kk

VERBELENA NE BODO IZROČILI BELGIJI

Nekdanjega namestnika šefa belgijskega "ge-stapa", essovskega generala Roberta Jana Ver-belena, ki ga je bilo belgijsko sodišče pred 16 leti obsodilo na smrt v odsotnosti kot vojnega zločinca, je dunajsko sodišče pred kratkim pro-glasilo za avstrijskega državljana in tako spre-menilo prvotni sklep, ko mu je bilo ob aretaciji v lanskem aprilu odvzeto avstrijsko državljan-stvo. Potemtakem bo Verbelen lahko sojen le od avstrijskega sodišča in ne bo izročen Belgiji.

★

ILIJA EHRENBURG KRITIZIRAN

Cela stran IZVESTIJ za kritiko Ehren-burgovih spominov — Tragedija Stalinovega obdobja ni bila v "znanosti molčanja".

V Sovjetski zvezi javno kritizirajo "Spomine Ilije Ehrenburga" ali "Ludje, leta in življenje". Znani sovjetski kritik Ermilov piše v IZVESTI-JAH da so Ehrenburgovi pogledi na dogodke, v obdobju Stalina, sporni. Hkratu pa tudi prizna piscu, da so njegovi "spomini" zanimivo delo in da so v njih izvrstno naslikani portreti "socia-lističnih realistov — pisateljev" v obdobju Sta-lina. Isti kritik tudi ugotavlja, da so preneka-teri pošteni pisatelji v Stalinovi dobi bili pre-ganjani zaradi Stalinovih muhavosti in nestrp-nosti do odkritih, poštenih pisateljev.

Kaj pa dandanes! — se vprašujemo.

★

SREDSTVA IN NAČRTI HAMMARSKJOLDO-VEGA SKLADA

"Hammarskjoldov sklad, neuradna mednarod-na ustanova, katere cilj je delovati v duhu po-kojnega generalnega sekretarja OZN Daga Ham-marskjolda, ima okoli sedem milijonov švedskih kron sredstev", je izjavil upravnik tega sklada Bengt Rosio, potem ko se je vrnil s šesttedenskega potovanja po 15 afriških deželah.

Poglavitno Rosijevo potovanje ima namen ugotoviti dejanske potrebe Afrike po šolanju upravnih kadrov. Namreč, pokojni g. sekretar OZN, Hammarskjold, ubit v Afriki, je svojo za-puščino poklonil namenu, da se izšola in vzgoji nadarjene Afričane, ki naj bi v bodočnosti prev-zeli usodo svojih dežel v svoje roke.

★

FURLANIJA — JULIJSKA KRAJINA PRED ITALIJANSKIM PARLAMENTOM

Italijanskemu parlamentu so predložili v naglo proučitev zakonski predlog o predpisih za prve volitve v novi avtonomni pokrajini Furlaniji — Julijski krajini. Volitve bodo po enakem sistemu kot splošne parlamentarne volitve.

25. maja na Vestnikov elitni večer z zabavo!

25. maja zvečer bo v Sth. Melbourne Town Hall prvi elitni zabavni večer
SLOVENSKEGA VESTNIKA.

Izbrana bo Miss SLOVENSKI VESTNIK.

Lep zabavni program med plesom.

Igra priznani orkester.

Odlična večerja in pijača!

Vabila bomo še poslali, vendar ne pozabite in zabeležite:

VESTNIKOV DRUŽABNI VEČER

Drobne vesti

MINISTRSTVO NE ODOBRAVA
DÖNITZOVEGA GOVORA

Ministrstvo za prosveto zahodnonemške pokrajine Schleswig-Holstein je objavilo sporočilo, v katerem povdarja, da ne odobrava izjave bivšega nacističnega generala Dönitza, ki je pred učenci neke gimnazije v tej pokrajini opravičeval Hitlerjeve akcije med drugo svetovno vojno. Sporočilo ministrstva za prosveto je doslej edino uradno reagiranje na to, kar je ta obsojeni vojni zločinec govoril nemški mladini. Po podatkih lokalnega tiska je Dönitz v "široki diskusiji s študenti in učenci" opravičeval početje nacistov v vojni.

Mednarodno sodišče je obsodilo Dönitza kot vojnega zločinca na dosmrtno ječo. Po desetih letih, ki jih je presedel v zaporu, pa so ga izpustili.

★

PRESELJEVANJA NA KITAJSKEM

Na Kitajskem bodo okrog sto tisoč ljudi preselili na severozahodna močvirnata področja Mandžurije. Doslej je bilo na tem področju le 32 kmetijsko obdelovalnih zadrug, ki so jih vzdrževali demobiliziranci iz armade ter lažji politični grešniki.

★

6000 RIB ZMRZNILO

Zaradi hudega mraza in ponikanja vode je zmrznilo v Planšarskem jezeru na Jezerskem šest tisoč postrvi, ki so jih pred nekaj leti prinesli v jezero. Ker so bile ribe užitne, so jih lepo prodali.

★

ADENAUER OBSODIL NAPAD NA JUG.
KONZULAT V NEMČIJI

Dr. Konrad Adenauer, kancler Zapadne Nemčije je jasno obsodil udeležence napada na konzulat FLRJ v Bad Godesbergu. Novinarjem je izjavil, da obsoja tudi tiste, ki stoje za tem zločinom. Rekel je da bodo krivci kaznovani in namignil, da bodo nezaželeni politikanti (misli na francosko OAS) izgnani v Jugoslavijo ali Francijo, ker kvarijo dobri ugled in gostoljubnost njegove države.

Kot je že znano, koncem leta se mora kancler umakniti iz vlade. Naslednik mu bo dr. Erhard, bivši minister za gospodarstvo.

V VESTNIKOV TISKOVNI SKLAD SO
DAROVALI PO:

- £140/-/- Slovensko društvo Melbourne;
- £1/-/- Vinko Možina, Franc Purgar, Družina Boelckey;
- 10/- Charley Horwat, Janko Koron, R. Perko, Štefan Žalig, Frank Kohek, Ivan Horvat;
- 4/- Maks Korče;
- 16/10 Neimenovani.

VSEM DAROVALCEM SE LEPO ZAHVALJUJEMO
IN SE TUDI PRI OSTALIH PRIPOROČAMO!

Uprava

Novice iz domovine . . .

PO OBISKU JUGOSLOVANSKE GOSPODARSKE
MISIJE V KANADI

14-dnevni obisk jugoslovanske gospodarske delegacije, pod vodstvom Blagoja Popova, v Kanadi, izgleda, da je naletel na razumevanje kanadskih gospodarstvenikov. Kanadski gospodarstveniki in tudi oblasti so med obiskom in po obisku posvečali veliko pozornost jugoslovanski gospodarski misiji. Tisk je zlasti povdarjal, da sta Jugoslavija in Kanada deželi z mlado, a naglo rastočo industrijo in da imata kot taki stični točki v gospodarskem sodelovanju ter dopolnjevanju industrijskih in surovinskih potreb.

◆

POHVALA JUGOSLOVANSKIM
STROKOVNJAKOM

"Jugoslovanski strokovnjaki, ki so gradili tovarno usnja v bližini Amana, zaslužijo vso pohvalo", — piše bejrutski "Commerce du Levant" v članku o jordanskem mnenju o tej gradnji.

Tovarna usnja je bila grajena s pomočjo OZN — za tehnično pomoč, za kar je tudi Jugoslavija prispevala svoj delež.

◆

V BEOGRADU SO SPREJELI PREDSTAVNIKE
MEDNARODNE BANKE

V Jugoslovanski investicijski Banki so se pričeli razgovori med ekonomsko tehnično misijo mednarodne banke za obnovo in razvoj ter jugoslovanskimi predstavniki o posameznih prometnih objektih v Jugoslaviji, ki naj bi jih financirala tudi mednarodna banka.

◆

SLOVENKE, NAJBOLJ PRIDNE!

Če verjamete ali pa ne, so slovenske žene najbolj delavne na svetu. Na podlagi statistik so ugotovili s primerjanjem z drugimi državami, da 42,6% slovenskih žena ima še kako zaposlitev poleg gospodinjstva. To nam je v čast in nečast. V čast, ker so pridne, v nečast, ker zaradi dela zanemarjajo družino in posledice sami vemo, kakšne so, posebno v Sloveniji, kjer je vsaki tretji otrok splavljen. Slovenkam sledijo po delavnosti samo Avstrijke in Nemkinje ter do neke mere Francozinje. Torej fantje, ko zbirate ženo, vzemite Slovenko!

◆

HELIKOPTER NAD PLANICO

Posebna komisija turistične ustanove KOM-PAS se ukvarja z mislijo, kako spraviti v Planico tisoče in tisoče gledalcev tradicionalnih smučarskih skokov, ne da bi promet po cestah in železnici zapadel v kritične zastoje. Sklenili so, da bodo gledalce dopeljavali in odpeljavali tudi z helikopterji in s tem razbremenili cestišča in železnice.

◆

ISKRA, EDINA TOVARNA V JUGOSLAVIJI, KI
IZDELUJE NAPRAVE ZA INDUSTRIJSKO
TELEVIZIJO

Industrijska televizija se v naprednih državah vedno bolj in bolj uveljavlja, in to skoraj v vseh panogah industrije jo lahko koristno uporabljajo

kot koristnega kontrolorja v produkciji. Tudi strokovnjaki v domovini so se že pred leti pričeli zanimati za industrijsko televizijo. Izdelavo teh naprav so poverili že znani tovarni ISKRA v Kranju, katera je sedaj pričela že serijsko izdelovati vse naprave za industrijsko televizijo, ki bo najprej uvedena v vseh večji tovarnah, postopoma pa naj bi zavzela vsa mogoča področja v industriji.

★

JUGOSLOVANSKI UVOZ PŠENICE
V PREJŠNJEM LETU

Tudi zadnji dve leti je Jugoslavija uvažala pšenico iz tujine navzlic temu, da so postavljali planke, po katerih naj bi bil uvoz izključen. Nasprotno, ustvarjena rezerva pšenice naj bi bila za bodoče eventualno slabše leto. Poročilo uvoznih oblasti pravi, da so v lanskem letu uvozili 73.500 vagonov pšenice, v prejšnjem letu pa 6.700 vagonov.

◆

TUDI PIVO BODO SLOVENCİ PRVIČ IZVAŽALI

Zadnje čase so Laški pivovarni posvetili precej pozornosti z modernizacijo obratov ter nabavo strojev za pasterizacijo piva. Tuji strokovnjaki, zlasti v Italiji, so se pohvalno izrekli o kvaliteti pasteriziranega laškega piva in sklenili prve pogodbe za izvoz piva v Italijo.

ZENITH
Avto šola

Brzine na volanu in ob strani!

Pridemo po Vas na dom, zato ne plačate nič.

Taksi šola

Želite boljšo zaposlitev? Postanite taksi voznik!

Mi Vas izučimo za nizko ceno od £5 naprej!

240 RUSSELL STREET, MELBOURNE

Mi smo tam, kjer je Vaš telefon:

FB 3903

FB 3904

UMETNO SONCE NA NOČNIH OMARICAH

V tovarni optičnih stekel v Ljubljani so pred časom pričeli serijsko izdelovati majhno napravo "UV-IR" za obsevanje s takojimenovanim umetnim višinskim soncem. Za ta prvi proizvod take vrste v Sloveniji, ki je namenjen široki potrošnji in bo veljal na tržišču 16.000 dinarjev, se že vnaprej zanimajo številna domača in tuja podjetja.

◆

3000 MOTORNIH VOZIL IZ FAB

Tovarna avtomobil "FAB" v Priboju na Limu bo v tem letu — ko proslavlja deseto obletnico obstoja — izdelala okoli 3000 motornih vozil vseh vrst, vključno priznanih "FAB" avtobusov. Pričakujejo tudi prve serije novih vozil različnih vrst.

◆

RADIJSKI SPREJEMNIKI V DOMOVINI

Med vsemi jugoslovanskimi republikami ima Slovenija največ radijskih sprejemnikov. V Sloveniji pride 1 radijski sprejemnik na vsakega četrtega prebivalca. Za Slovenijo si sledijo: Hrvaška, na vsakega sedmega prebivalca; Srbija, na vsakega 9-tega prebivalca; Makedonija (15); Bosna in Hercegovina (16); Črna gora (19).

V vsej Jugoslaviji je 125 tisoč televizijskih naročnikov, od tega v Sloveniji 22.500. Kot vidimo, je največji celovitni procent sprejemnikov v Sloveniji.

POPULAR STORES Pty. Ltd.

7a Ferguson St., Williamstown

Tel. 65-6019

ima bogato izbiro:

DELIKATESNEGA IN ŠPECERIJSKEGA BLAGA
VSEH VRST,
JEDILNA OLJA, VSEH VRST KLOBAS IN RAZNO.
POSEBNO SE PRIPOROČAMO ZA NAŠA IZVRSTNA
VINA IN ŽGANE PIJAČE.
ZA NAROČILO IN DOSTAVO NA DOM KLIČITE

URSIČ MIRKO
Tel. 65-6019

Pomorjeni otroci

V ljubljanskih Naših razgledih je izšel v marč-ni številki zanimiv članek dr. Jožeta Potrča o "Pomorjenih otrocih", kjer na jasen in nedvo-umen način priznava globoko moralno krizo mladine v domovini (opomba pisca: tudi dru-god po svetu ni boljše!). Dr. Potrč obsoja teo-loško fakulteto v Ljubljani ter revijo Perspek-tive, ki so to vprašanje prve načele in prikazale Slovincem resno dejstvo, ki se tiče, vsega na-roda. Obsoja jih, ker baje teološka fakulteta ni imela čistih namenov, ampak je nekako ho-tela izkoristiti to v ideološko korist, medtem, ko Perspektive napadajo kot grešnico samo ženo. Posebno je problem težak v študentskem nase-lju, kjer je bilo največ slučajev splavov in to med inteligenčno mladino, ki je o spolnosti dobro poučena. Kriza, kot se vidi, je moralna, kajti vrednotenje življenja je padlo na zelo nizko stop-njo, na tako nizko, da se ubija človeški plod za-to, da se lažje pride do avta ali televizorja. Dr. Potrč pravi, da so moški krivi bolj kot ženske, ker ne jemljejo žene za enakopravno bitje, pač pa le za užitek. Nekje ima prav, zelo prav. Samo rešitve jaz ne vidim v apliciranju Marxa in En-gelsa, kakor on nasvetuje, pač pa le v apliciranju Kristusovih načel o odnosu med moškim in žen-sko. Vsaka morala, ki ima osnove v človeških teorijah, je šibka in vodi v še večjo zmoto. Kri-stus pravi, da je Bog ustvaril človeka, moškega in žensko kot eno bitje. V tem pa je že povedano, da sta moški in ženska enakopravna in iz enako-pravnosti sledijo tudi spoštovanje spolnosti in življenja.

Dr. Potrč je povedal nekaj poštenih besed in nedvomno, da bo njegova intervencija nekaj po-magala. Pozdraviti jo je treba že zato, ker je prišla iz odgovornih krogov, ki so svoje čase oznanjali svobodobno ljubezen. Torej zgleda, da prihaja do obrata v moralni vzgoji, kar je potreb-no, koliko bo pa uspešno na osnovah marxizma, ne vem.

Ob tem bi rad omenil še nekaj. Vsi vemo, da ima slovenski narod zelo majhen prirastek. Vsaj tako nam pravijo zvonovi od tukaj in tam. Tam obsojajo tradicijo odnosov med žensko in moškim, torej zmotno moralo prejšnjih časov, tu-kaj pa se obsoja nemoralnost komunistične dru-žbe. Toda eni in drugi so zamolčali eno važno dejstvo; da je po vojni bilo verjetno pobitih okrog 20 tisoč Slovencev, nad 100 tisoč pa je zbežalo iz domovine. V popis prebivalstva v domovini ne

pridejo v poštev, ker bi s tem priznali resno ekonomsko krizo. Tukaj pa se stvar zamolči, ker je boljše tuliti no trobento splavov in podobno. Dejansko pa je prirastek mnogo boljši, kot ga statistike kažejo, kljub vsej nemoralnosti, kar pomeni, da je naš narod trdoživ in ne bo izgi-nil. Samo v Avstraliji nas je okrog 12 tisoč Slo-vencev, v Argentini nad 30 tisoč poveljnih, kaj pa še drugod!

Vem pa, da v Avstraliji ni stanje mnogo bolj-še, tudi po drugih evropskih deželah, kjer sem bil, nič boljše. Naj omenim, da je lani neki sid-nejski zdravnik izjavil, da je v enem letu on sam pregledal nad 50 nosečih deklic pod 16 let, kje pa so še drugi. Neka italijanska gospa pa mi je pravila, da v verski šoli, kjer hodi njena hči, je bilo 8 slučajev v enem letu med mladostnicami. Kaj pa orgije mladostnikov v "bushu" in na obali! In to v Nemčiji, Avstraliji, Ameriki in drugod! To samo kaže na resen položaj v kate-rega je zabredla vsa evropska civilizacija ne gle-de na vzhod ali zahod. Prepričan sem, da samo zato, ker so Boga izgnali iz svojih src, čeprav delajo v njegovem imenu včasih dolge procesije in govore. Kaj pa vsa poplava spolzke literature po zapadu, celo na ozidjih samega Vatikana? In zmeda pri protestantih? Človek se sprašuje samo, kam vse to vodi. Bog je samo na ustih, za pokrivalo, v srcu ga pa ni!

H. Pribac

Prodajate? Kupujete?

Hišo? Zemljišče?

Obrnite se na poznano tvrdko

Eden Real Estate

4 Pascoe Vale Rd., Moonee Ponds

Tel. 37-5104

in zahtevajte slovenskega zastopnika

MAKSA HARTMANA

Po urah kličite 36-6432

Karel Kodrič:

PISMO VSEMOGOČNEMU ČLOVEKU

Oprosti, če Te nadlegujem s pismom — brezimnim in brez poštnega pečata. Bojim se, veš, da pisma sploh ne boš prebral: ne sodim med veljake, sem preprost sočlovek z mnogimi obrazi in imeni.

S Teboj bi moral govoriti, Vsemogočni, o tem, kar zame je nadvse pomembno:

Ko zjutraj vstaneš, glej, in že imaš obilo skrbi velikih. Že zarana čutiš srh težkih in duševnih niti, ki stekajo se v Tvoji mehki dlani. Tedaj, zarana, se še v Tebi zgane misel . . . no, tudi sam si človek!

Potem ta čuden klic pregrnejo skrbi, pomembne in velike, kot oči otroka, vrpte Vate. Zapleteš se v nevidne niti, vozle umeteljno razvozljavaš, potezaš zdaj za to pa spet za ono nit . . . Tako potezaš, dokler Te prevzame moči sladak občutek in zavest, da vsaka nit poteza za seboj armade, da Ti, s potegom enim, vse zdrobiš.

Pod noč utrujen si. Vem, ni lahko podvreči svoje drobne želje nekakšni tuji skrbi — trzanju nevidnih niti. Tedaj, morda, si zaželiš pozabe, ker tudi sam si človek.

Veš, Vsemogočni, jutri bo spet dan . . .

A jaz? Jaz vstanem zgodaj — stopim v dan. Na vzhodu vstaja sonce ali se pode zgolj brezoblične, težke megle, karkoli že, in v pljuči vdihnem zrak. Potem pa orjem, sejem, stružim, gradim in se potapljam v misli . . . A zmeraj, naj bom tukaj ali tam, počnem to ali ono, za menoj je strah. Strah, kaj bo jutri. Kaj naj bi bilo!

Stotisoč let imam in marsikaj sem že doživel! Pretepali so me in gnali in bil se že vojak na raznih frontah; ubili so me že in preboleval boleznih hude sem, trpel . . . Potrpel sem, in zdelo se mi je že mnogokrat, da "jutri", strašni "jutri", sploh več ni mogoč.

Glej, "jutri" je že skoraj tu! . . .

Potem so dvakrat vrgli name strupeno gobo. Njen slepeči blisk prežgal nad mano je nebo. Zastrupljen, siv, tuleč vihar ubil mi je oči . . . Strašno so se zažrli kremplji v jedra telesa mlade žene, ki več nikdar ne bo vžvetela v materinstvu, in v moškost mož, ki niso več možje, v otrok telesa, v hrbte starcev, potlej trpljenju vročene . . .

Živeti je lepo, kajne?

Otroke, ženo, starše, brate in prijatelje imam in še bi rad živel. Sem mlad in toplo je telo družice, oči otroka jasne so, velike, napete mišice imam, um oster, prožen . . .

Živeti je lepo in še bi rad živel . . .

Čeprav sem star in marsikaj je že za mano! Veliko njiv sem preoral že, veliko je zakladov, ki sem jih iztrgal iz zemlje in nešteto krajev počez podolg sem že prepotoval, še več ljudi, ki sem na potih jih ustavil . . . In zdaj sem star! Moči ni v meni več; le nekaj let, morda, je še pred mano. A tu je duh — ta neukrotljivi duh — ki hoče od življenja še in še.

Živeti je lepo in še bi rad živel . . . zato, daj, Vsemogočni, da bom lahko pomislil še na jutri!

Koper — bivša pretorska palača iz srede 15. stoletja v benečanskem slogu.

Srčna oslabeledost ni neozdravljiva

“Heart Failure” — srčna napaka — izraz, ki ga tako pogosto slišimo, uporabljajo tukajši zdravniki za označenje oslabeledja srčne sposobnosti črpanja krvi po žilah. Ne pomeni še, da je srce prestalo biti. Srčna oslabeledost more biti neznatna, prehodna ali pa nevarna, toda kakršnakoli bodi nje stopnja, ozdravljenje ni izključeno.

Za mnoge ljudi, bodisi bolnike same, kakor tudi njih družine ima pojem srčna napaka nekakšen strahoten prizvok: Predstavljajo si, da je bolezen dosegla takšno točko, kjer se lahko pričakuje samo nje poslabšenje nikakor pa ne izboljšanje.

Pri najnovejši tehniki zdravljenja srca to ne odgovarja dejstvu. Po celi Avstraliji imamo polno primerov mož in žena, ki danes vodijo normalno in aktivno življenje, čeprav so nekdaj bolehal za srčno napako.

Težavno dihanje in otekanje nog sta morda najznačilnejša prva simptoma srčne napake. Često ju spremlja splošna utrujenost. Čeprav srčna napaka ni edini povzročitelj teh simptomov, bo vsak zdravnik takoj pomislil nanjo, čim se mu bolnik potoži, da mu čestokrat “zmanjka zraka” in da mu noge čisto otekajo.

Če hočemo razumeti, kako se razvije srčna napaka si moramo predstavljati, da srce opravlja delo črpalke. Kot vsi vemo kri neprestano kroži po našem telesu in to pretakanje je samo možno s pomočjo srca, ki služi kot črpalka ali bolje povedano dve druga poleg druge vzporedno ležeči črpalci. En del srca poganja kri ven v pljuča, da si tam navzame svežega kisika. Ta kri se potem vrne v drugo polovico srca, katera jo požene v različne dele telesnega tkiva, kamor dobavlja potrebne količine kisika in druge hrane. Srčna napaka se pojavi, kadar črpalke-srce ne more zadostiti potrebam telesa.

Različne bolezni so povod tej nezadostnosti; nekatere se najdejo v srcu samem, ostale pa izhajajo iz različnih delov telesa. Srčna mišica je lahko oslabeleda radi pomankljivega dovoda krvi, kateremu vzrok so bolehe srčne arterije. Srčni ventil morda ne more vzdržati pritiska, ali pa se je zožil in tako ovira tok. Morda so se

v srčnem tkivu pojavile odprtine, ki dovoljujejo, da kri teče iz ene črpalke v drugo, kar je v veliko breme obema in po nekaj letih gotovo povzroči srčno napako. V veliko breme srcu je visoki krvni pritisk, ker povzroča večji kot normalni odpor pri črpanju. Včasih srčna napaka nastane radi nepravilnosti v mehanizmu, ki urejuje ritem bitja srca. Včasih leži vzrok v bolezni pljuč, krofne žleze ali slabokrvnosti. Poleg naštetih pa je še mnogo drugih vzrokov, ki vplivajo na slabost srca.

Dejstvo je, da se mnogo teh vzrokov lahko ozdravi ali vsaj olajša z odgovarjajočim zdravljenjem. Običajno bo zdravljenje obstojalo v obliki zauživanja tablet, injekcij, morda diete in tudi, čeprav ne vedno, v obliki počitka v postelji. Včasih bo potrebna tudi operacija.

Danes obstojajo mnoge substance — zdravila s katerimi se srčna napaka zdravi prav uspešno že več let. Ta zdravila, med katerimi se najbolj čisto uporabljajo digitalis preparati, se vedno bolj izpopolnjujejo. Sedaj so tudi na razpolago tablete (diuretics), s katerih pomočjo se telo iznebi tekočin, katere so vzrok oteklina. Prav te tablete so prinesle bolnikom srca mnogo olajšanja.

Digitalis preparati pomagajo srčni mišici neposredno in v mnogih slučajih uravnavajo njeno delovanje. Diuretiki, katerih delo se ojača z istočasno neslano dieto pa vplivajo na ledvice. Zdravila, ki urejujejo ritem srčnega delovanja in še mnoge druge mere so danes na razpolago zdravnikom, tako da srčna napaka v resnici ni tako brez izgledov, kot si to čestokrat predstavljamo. (Povzeto iz publikacije “Alfred Hospital”).

M. P.

ALI SI PRISPEVAL-A ŽE V TISKOVNI SKLAD SLOV. VESTNIKA?

STANKO ŠUMRADA OPROŠČEN UBOJA SVOJE ŽENE!

Naši bralci so že seznanjeni s tem, da je slovenski rojak Stanko Šumrada ubil svojo ženo Kristino, mater štirih otrok, v navalu ljubosumnja.

Sodišče v Melbourne ga je spoznalo za nekri-vega, ker baje ni odgovoren za svoja dejanja. Doktor A. A. Bartholomew je pred sodiščem izjavil, da Šumrada trpi od paranoične skicofrenije in ni odgovoren za svoja dejanja. Ob zasliševanju se je celo smejal in užival ob pripovedanju, kako je svojo ženo ustrelil. Ustrelil jo je zato, ker je smatral, da ga je varala, čeprav ni imel dokazov. Pri nekaterih zaslišanjih pa je celo tajil, da bi jo bil ubil.

Sodišče je odredilo, da mora biti Stanko Šumrada zadržan v umobolnici, dokler višje oblasti ne odredijo drugače, kar skoraj gotovo pomeni, da bo za dolga dolga leta tam tudi ostal.

Ob tej vesti bi bralce radi opomnili da so ostali sirote štirje otroci in da darove zanje lahko pošljete na uredništvo ali pa gospodu Markiču in patru Baziliju v Kew, 19 A'Beckett Street.

KROJAŠKI SALON

A. MATULAJ

64 SPENSLEY ST., CLIFTON HILL

Tel. JW 3678

IZDELAVA VSE VRSTE OBLEK, PLAŠČEV
PO NOVI MODI. POSEBNO SE PRIPOROČAMO ZA POROČNE OBLEKE.
V ZALOGI IMAMO VELIKO IZBIRO
ČEVLJEV IN PERILA.

DONALD P. WILSON:

Mojih šest kaznjencev

(Odlomek v nad.)

Pisatelj se v svojih spominih na tri kaznilična leta ne zadovoljuje samo z zanimivim nizanem humorističnih, ganljivih in napetih anekdot, temveč vključuje v to pripoved tudi vrsto zelo zanimivih, z obilnim poznavanjem dejstev podprtih premišljevanj o moderni kaznovalni politiki (penologiji), izčesar sledi tudi naš odlomek. (Ur.)

Do ustanovitve FBI nismo imeli uradnega obračunskega mesta za zbiranje in objavljanje statistik o delovanju policije in o vsenarodnem kriminalu. Eno prvih dejanj FBI je bilo uveljavljanje enotnih kriminalističnih kartonov za vse ZDA in ozemlja pod njihovo oblastjo, kar naj bi nekako omogočilo centralizacijo in standardizacijo slučajnih policijskih evidenc po vsej deželi. Zategadelj imamo zdaj podatke o delovanju policije in kriminalnosti po velikih mestih, občinah, vaseh in okrajih — o ozemlju, ki zajema dve tretjine našega prebivalstva. Enotni kriminalistični kartoni so še vedno najboljši vir informacije te vrste, kar jih zmoremo v naši deželi.

A čeprav zmoremo te podatke, moramo vendar osupli prebrati izraz “po približni oceni” v študijah in statistikah o “tehtnih hudodelstvih”. Prav tako izvem samo “po približni oceni” tudi število zločinov, ki se dogodijo povprečno vsako sekundo, vsako minuto in vsako uro. Število “več-

jih hudodelstev” je ugotovljeno “po cenitvah”, in v uvodnem besedilu te razpredelnice je zapisana v zveznem poročilu iz leta 1949 naslednja vznemirljiva ugotovitev: “Številke o kraji vsebujejo tudi manjše tatvine, pač pa nekaj tehtnih zločinov ni vključenih v razpredelnico, na primer poneverbe, ponaredbе, požigi in podobno. Zato cenimo, da je število tehtnih zločinov bržkone nespremenjeno.”

Človek se čudi, zakaj omenjeni tehtni zločini niso zajeti v razpredelnicah in zakaj so priznani “manjši” prestopki — na primer žeparske tatvine pod deset dolarjev, drobna kraja, izmikavstvo po trgovinah itn. — vključeni med “tehtnimi” in “hujšimi” zločini. Zakaj statistike z žigom in avtoriteto FBI sploh temelje na takšnih “približnih cenitvah”, in kakšne so pravzaprav osnove teh cenitev; in zakaj je uporabljenih v skupinah statistikah tako malo podatkov izmed tistih, ki jih pošiljajo FBI za enotne kriminalistične kartone.

Bralec je tudi razočaran, da v vsem poročilu nikjer ne more najti rekapitulacije o celotni podobi evidentiranega kriminala — bodisi v povprečju bodisi za vse prebivalstvo ZDA. V danih možnostih bi dobili še najcelovitnejšo podobo, če bi slonelo poročilo na ugotovitvah 5353 policijskih postaj in šerifskih uradov (toliko jih je namreč naštetih leta 1949 v poročilu za leto 1948); na večina razpredelnic sloni na nepri- merno manjšem številu — na 184 mestih (s skupnim prebivalstvom devetnajst milijonov); na 353 mestih; 373 mestih in enkrat samkrat na 1654 mestih (s skupnim prebivalstvom bore petdeset milijonov). Najzajetnejša razpredelnica upošteva še vedno samo osemindeset milijonov prebivalcev.

Raziskovalec običi v zagati, ko vidi, kolikšen je razloček med domnevnim številom tehtnih zločinov in številom tistih, ki so “znani policiji”. Nikjer tudi ni poročila o skupnem številu aretacij, temveč le o tem, koliko ljudi je nazadnje res ostalo v zaporu in se znašlo pred sodišči — v 1654 mestih (kar pomeni tretjino obravnavanih policijskih postaj). Kar zadeva odpuste in aretacije po pomoti, izvem lahko podatke samo iz 1126 (petina zajetih postaj). Podatek “razčiščeno z aretacijo” je naveden za 1654 mest, vendar ni ugotovitve, češ koliko teh primerov so potem obravnavali pred sodišči. Obsodbe na zaporne kazni so evidentirali samo za 184 mest, čeprav zajema poročilo 5353 policijskih postaj in šerifskih uradov. Večina razpredelnic upošteva samo šest vrst zločinov, ponekod pa je zajetih tudi osem. Tistih nekaj razpredelnic, ki zaje-

Izreden poziv

Prosim vse dobronamerne slovenske rojake, da se odzovejo temu vabilu, ki jih bo verjetno presenetilo. Je ZELO VAŽNO!

Vsi poznate dobro gospoda ANGELA PARMA, znanega in priznanega slovenskega in evropskega čarovnika. Gospod Parma je sin pokojnega velikega slovenskega komponista Viktorja Parma.

Parmov nečak BRUNO pa je bil pred nekaj leti svetovni mladinski šahovski prvak, zdaj pa je postal kot drugi Slovenec tudi mednarodni šahovski vele mojster in s tem konkurent za svetovnega prvaka v šahu. Torej družina Parma je znana in priznana slovenska družina na katero smo lahko ponosni vsi Slovenci brez razlike.

V čem je stvar?

Gospod Angelo Parma se misli vrniti v domovino, kajti tukaj si ne more pri teh letih nanovo ustvariti življenja, potem ko mu je soproga umrla in je vse prihranke potrošil za bolnice in podobno. V domovini pa ima sorodnike in znanke ter kot čarovnik tudi možnost zaslužka. Tukaj se nahaja v težkem položaju, ker angleščine ne zna in nima več let, da bi se je naučil. Zato je sklenil, da se vrne v Slovenijo. On ni niti begunec in niti izseljenec, pač pa je prišel z rednim potnim listom in tako se tudi namerava vrniti. Poznamo ga pa vsi po njegovih predstavah in družabnosti, posebno mladina. Zato pozivam vse slovenske rojake, ki njegov položaj razumejo, da prispevajo po svojih močeh za njegove potne stroške, to je vozni listek od Melbourne do Genove in od tam do Kopra, kar bi zneslo okrog 130 funtov. In prosim jih, da pozabijo ob tem vse politične razlike, ampak vzamejo po človeško človeka, ki ima nad šest križev in je ostal čisto sam v tuji zemlji.

Gospod Parma se Vam vsem zahvaljuje že vnaprej za razumevanje. Prispevke pošiljajte po pošti ali jih lahko osebno prinesete ob sobotah in nedeljah na moj naslov, ki je: HUMBERT PRIBAC, 52 PELHAM ST., CARLTON, VIC.

Za prispevke bomo izdajali potrdila podpisana tudi od gospoda Parma. Če vam je bolj ugodno, jih lahko pošljete tudi na upravo Vestnika, čeprav Slovenski vestnik ne zbira za PARMOV

majo vse prestopke, se omejuje na 184, 1126 in 1654 mest.

Grafikoni z odstotkovnimi podatki o delovanju policije in hudodelstvenosti zavajajo v napačen vtis. Mogoče so narejeni s takšnim namenom kot tiste znane radijske oddaje — da bi pokazali, kako "se zločin nikoli ne izplača". Seveda je hudodelstvenost bolj koncentrirana v večjih mestih in javnost sme upravičeno terjati, da izve te podatke. A prav tako upravičena je tudi, da dobi podobo o vsem dogajanju v naši deželi. Težko si je predstavljati, kakšni bi bili diagrami, če bi dodali nepopolnim pregledom še podatke iz poročil 1600 šerifov, ki nadzirajo štirintrideset milijonov kmečkega prebivalstva — z le 150 000 prestopkov!).

Gospod Hoover sodi, da je približno 1 700 000 večjih prestopkov (ali 950 000, če izločimo drobne tatvine). Četudi verjamemo temu podatku, je bilo vendar 220 000 aretacij na temelju ugotavljanja prstnih odtisov — zavoljo "tehtnih" zločinov: ti pa, kakor so navedeni v razpredelnicah, zajemajo tudi krajo, poskuse hudodelstev in obtožbe zavoljo grabeža brez uporabe nasilja. Koliko teh primerov je nazadnje res obveljalo in koliko so jih obravnavala sodišča — teh števil zopet ne izvemo. Neizpodbitno dejstvo pa je, da je na leto še slej ko prej 78 000 osodb na zaporne kazni, če štejemo zvezno in državno pravosodje skupaj.

V poročilu na bazi enotnih kriminalističnih kartonov tudi ne najdemo podatkov o evidenci državnih in zveznih zakonov, o delovanju agentov FBI in specializiranih pripadnikov enajstih

Magpie je s svojim vidnim belim in črnim perjem ter melodioznim klicom ena najbolj poznanih avstralskih ptic.

Njegova zgodba je prav narobe od drugih avstralskih bitij, kajti njih število se je vidno povečalo s prihodom belcev in naselitvijo Avstralije.

Magpiji se prav radi potepajo po pašnikih in poljih blizu naselij in često jih najdemo celo med hišnimi plotovi.

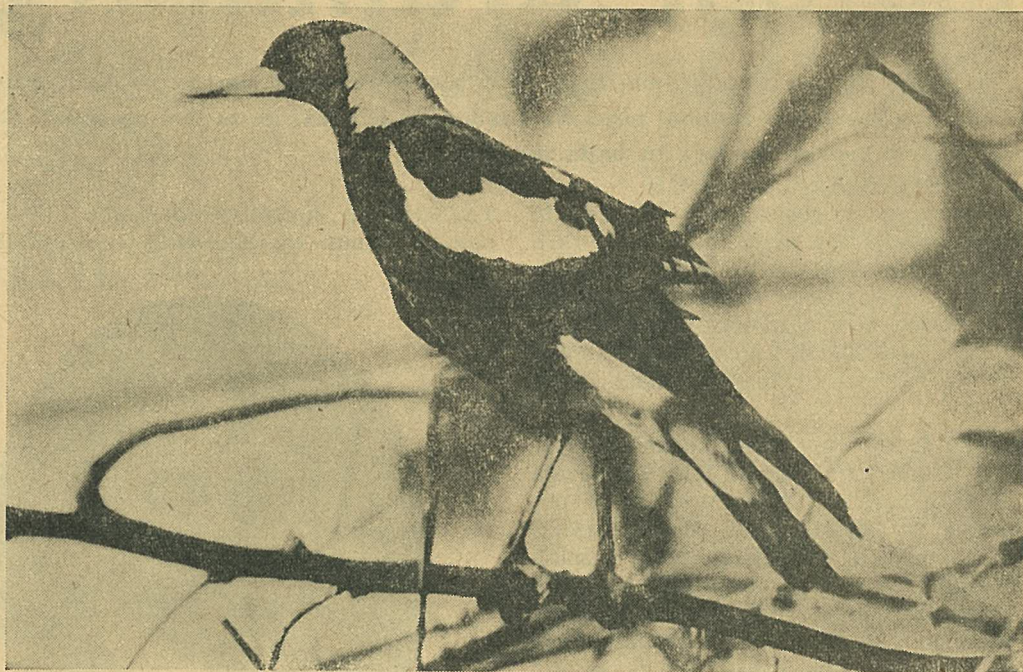
To je ptica z junaškimi običaji in kadar si plete gnezdo je sposobna napasti celo orla ali sokola in tudi človeka, kar lahko potrdi mnogokateri lovec ali golfer.

SKLAD. Gospod PARMA živi pa na številki 8 MOOR STREET, FITZROY, VIC.

Odgovornost pred javnostjo za ta sklad sprejemam osebno v soglasju z gospodom Parma.

Podpisani Humbert Pribac

PTICA S POZNANIM NAPEVOM

Njeno petje, ki je posebno vabljivo ob zori in mraku, ji je prineslo posebno mesto v avstralski književnosti.

Magpie je približno 17 inč dolg in je sorodnik currawong ptice in mesarske ptice, ki živita samo v Avstraliji. Nima pa nobene sorodnosti s pticami drugih dežel.

Živi predvsem v severni ter vzhodni Avstraliji. Magpie s črnim hrbtom živi severno od reke Murray. Tisti z belim hrbtom pa živi v južni Avstraliji ter na Tasmaniji. V jugozapadni Avstraliji pa se nahaja tretja vrsta — zapadni magpie. Odrasli samec te vrste je podoben belohrbtnemu, medtem ko je samica podobna črnohrbtnim magpiem.

Vsi magpiji pa si spletajo široka gnezda iz šibja in samica znese od tri do pet jajc, ki so ponajveč plavo-sive z rjavimi znamenji.

Na sliki je črnohrbtni vran severne in vzhodne Avstralije.

državnih agentur skrivne policije, čeprav naj bi — tako vsaj trdijo sestavljalci — našli v tem poročilu vsestransko podobo stanja v deželi.

Že leta 1943 sta analizirala Barnes in Teeters v Novih obzorjih kriminologije nekatere ugotovitve, razbrane iz enotnega kriminalističnega poročila, in sta dokazala, da gre samo 3% zločinov in aretacij na rovaš "tehtnih" zločinov; če pa izključimo drobno krajo, ostane v tehtnejši kategoriji le še 1,5%. V enotnem kriminalističnem poročilu za leto 1942 je naštetih več kot 5 milijonov aretacij v 1200 največjih mestih Združenih držav. Toda 3 800 000 teh aretacij je šlo na rovaš napačnega parkiranja, prometnih prestopkov in nepredvidne vožnje. In še cel milijon na rovaš pijanosti, prostitucije, nespodobnega vedenja, odrekovanja podpore organom oblasti itn.

Poročilo iz leta 1949 (za leto 1948) kaže impozantno naraščanje policijskega "delovanja" v 1654 ameriških mestih: aretacij je bilo več kot 14 in pol milijonov, od tega 12 milijonov zavoljo napačnega parkiranja, prometnih prestopkov in neupoštevanja cestnih predpisov. Še poldrugi milijon pa zavoljo pijančevanja, nespodobnega vedenja in prostitucije. Seveda je bilo od vsega tega velikega števila le tri četrt milijona aretacij na osnovi ugotavljanja prstnih odtisov: kadar je hotela policija preveriti sumljive osebe ali uloviti registrirane potepuhe, pijance in prostitutke — ali pa kadar je bil prestopok vendarle tako resen, da si je bilo treba zagotoviti natančnejše podatke iz arhiva prstnih odtisov pri FBI.

Najbolj presenetljiv odstotkovni podatek preberemo v tem poročilu v rubriki "razčiščeno z

aretacijo". Razpredelnica in grafikon zatrjujeta, da je policija v tem smislu razčistila 22 do 90% "tehtnih" zločinov. A spremno besedilo nam potlej razloži, da "pomeni izraz 'razčiščeno z aretacijo' po navadi to, da je policija aretirala in dala na razpolago državnemu pravdnistvu enega ali več obdolžencev". To še ne pomeni, da so osumljenci zares krivi in niti ne, da so se vedno res znašli pred rednim sodiščem. Pomeni namreč samo, da so jih pridržali in obtožili. Zbiranje osumljencev za takšno "razčiščenje z aretacijo" pomeni v ameriških mestih celo vrsto nesmiselnih poskusnih in zmotnih aretacij. Kriminologi venomer objokujejo to žalostno prakso, mojih šest fantov pa se je spet s svoje plati posmihalo in rogalo policiji, ker je kar povprek "spravljala v luknjo" razne osumljence. Raziskave nakazujejo, da je približno pol aretacij zmotnih in da se končajo z odpustom. V nekaterih mestih so se povzpeli že do takega rekorda, da morajo devdeset odstotkov vseh aretiranih osumljencev spet izpustiti brez tožbe. Tako moji fantje kakor tudi mnogi resni kriminologi so že dejali, da pomeni ta praksa čisto navadno ugrabljanje. In res — v poročilu iz leta 1949 je samo ena razpredelnica s podatki o odpuščenih aretirancih; ta zajema nekatera mesta s skupaj 33 milijonov prebivalstva — otrjeno pa je, da so morali ponovno izpustiti milijon aretiranih oseb. To popolnoma nasprotuje delovni učinkovitosti inspektorjev poštnega ministrstva; ti si najprej zagotove dokaz, potem pa grešnika neizprosno aretirajo.

(Nadaljevanje sledi)

Pisatelj, dramaturg in poet...

10. maja 1876 se je na Vrhniki rodil veliki sin slovenskega naroda — Ivan Cankar. Zibelka mu je stekla v skromni hišici Na Klancu (ki je nekaj let za tem pogorela), v številni družini trškega krojača in bajtarske hčere.

Takratne razmere so gospodarsko prizadele in uničile tudi pisateljevega očeta, tako da je skrb za osmero otrok prevzela telesno šibka, a junaška mati. Odtod pisateljeva neizmerna ljubezen do matere, katero je v prenešenem smislu ovekovečil v črtici MATER JE ZATAJIL, in nasploh k njej je več ali manj prihajal v vseh svojih delih.

Ker je Ivan že kot otrok kazal znake nadarjenosti, so ga poslali v ljubljanske šole. Vzdrževala ga je Vrhniska gospoda; pravzaprav pa je povečini stradal po študentovskih sobah. Stradanje ter starokopitnost avstrijske vzgoje v šolah sta ga oddaljila od učenja, zategadelj pa se je s toliko večjo vnemo posvetil leposlovju, sprva zlasti pesništvu. V zadnjih letih srednješolskega in v letih nameravanega visokošolskega študija se je povečini mudil v družbi svojih prijateljev Ketteja, Župančiča in Murna, ki so s Cankarjem vred pripadali k rodu naših "modernistov".

Pod vplivom svojih prijateljev je kaj kmalu izoblikoval svoj svojski izrazni prijem v literaturi in set kot Ivan Cankar pojavil med Slovenci. Ne morem kaj, da bi ne navedel njegova najodličnejša dela v literaturi: povest TUJCI in KRIŽ NA GORI, komedijo ZA NARODOV BLAGOR, farso POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI, drami HLAPCI in KRALJ NA BE-

TAJNOVI ter simbolistično dramo LEPA VIDA, nadalje roman NA KLANCU ter MARTIN KA-

IVAN CANKAR

ČUR, in še mnogo drugih del, kot so: BELA KRIZANTEMA, ZA KRIŽEM, GREŠNIK LERNARD, MOJE ŽIVLJENJE, pa razne poezije, ki sodijo — kot smo že rekli — v prvo obdobje

umetnikovega ustvarjanja. Mnoga Cankarjeva dela so prevedena tudi v druge svetovne jezike.

Pred nekaj več kot štiridesetimi leti je Ivan nesrečno padel po stopnicah; telesno strtega je napadla še pljučnica. Bilo mu je šele 42 let, ko je zatisnil trudne oči v ljubljanski bolnišnici. Bilo je, ko je njegov narod vstajal, a on odhajal...

V času svojega življenja je za večino veljal za čustveno neuravnovešenega in pijači vdanega človeka, komaj razumljivega modernega umetnika in drznega skrunitelja narodovih svetinj; torej za nekaj podobnega kot nekdanji pritlikarim sodobnikom veliki Prešeren. Ko pa je ob zori jugoslovanske države ležal, zasut z belimi krizantemami, v ljubljanskem narodnem domu, je politično prebujajoči se narod prvič zaslutil, da je s Cankarjem zgubil nedosežnega mojstra svoje besede, in tudi spoznal, da je bila pisateljeva pravična jeza vselej samo poseben izraz njegove globoke ljubezni do domovine.

Za vsakovrstna tiskarska dela

**TISKARNA
S. SPACAPAN**

(Reg. DISTINCTION PRINTING)

171 Nicholson Street,
East Brunswick — Tel. 38-6110

IVAN CANKAR:

O domovina, ti si kakor zdravje!

Petnajst let in dalj ni videl Jure domovine.

Dečko, krepak in zdrav, dela in sreče željan, se je napotil v svet. Dela je našel, sreče ne veliko. Pleča so mu bila široka, pa je nosil breme, kakor mu ga je Bog dodelil.

Komaj se je še dobro ogledal tod in ondod, je stopil v novo tvornico kraj velikega mesta ter je ostal tam petnajst let in dalj. Zjutraj, ko se je danilo, je šel v tvornico; zvečer ko se je mračilo, je šel iz tvornice; belega dne ni videl. In vselej, kadar se je vračal iz tvornice, je bilo njegovo telo za troje kapelj krvi siromašnejše: eno kapljo so popili silni stroji, druga kaplja se je izgubila v črnem prahu, tretja se je raztopila v žganju.

Nekoč, ko je Jure vzdignil roko, da bi se obrisal z rokavom pot od čela, so nenadoma zaplesali stroji pred njim, kakor da so oživele, tudi on sam se je zavrtel v kolobarju in ko je pokleknil na tla, se je izlila iz njegovih ust črna kri.

"Kaj se je zgodilo?" je vprašal tovariša.

"Konec je, prijatelj, konec!" je odgovorjal tovariš. "Kmalu, zdi se mi, boš počival!"

"Kako — počival?"

"E, prijatelj, petnajst let in po tri kaplje krvi na dan, po tri kaplje krvi... ni šala! Tudi jaz pojdem za teboj, vsi pojdemo — kdo bi se cemeril? Delal si, dodelal, pa umri!"

"Če je treba umreti, bom ubogal!" je rekel Jure in šel in se ni več vrnil v tvornico.

Dokler je delal, ni čutil in ni pomislil, kako je vrela iz telesa mlada moč v zmerom tanjšem curku. Zdaj je sedel brezdelen na postelji pa je bil ves truden in je spoznal, da je izžet in nadložen starec. In hudo se mu je storilo pri srcu.

"Glej, Jure!" je pomislil. "Tako si delal petnajst let in dalj, nisi videl belega dne, ne užil veselja; zate ni bilo praznika, jama izkopana bo tvoj praznik in tvoj počitek!"

Tisti večer je slišal, kako so iz dalje, iz domovine zabučale šume.

"V pomladnem viharju me pozdravljajo!" ga je spreletelo vse do srca.

In je takoj povezal culo in se je napravil na pot. Dolga je bila pot, tri dežele je premeril črni železniški voz. Ko se je belilo tretje jutro, je zadel Jure culo na rame in stopil iz voza.

Komaj se je doteknila noga rodne zemlje, je vzkripelo v njem in zaigralo, kakor mlado življenje.

"Petnajst let in dalj te niso gledale moje osirotele oči, majka!... Pozdravljeno, ti polje neizmerno, blagodišeče... pozdravljena, ponosna šuma, do neba pojoča... in od srca pozdravljen, moj rodni kraj, ki se beliš na zelenem brdu!"

Kje bolezen? Kje utrujenost? Ogenj se je povrnil v oči, moč je vzkripela v prsih.

"Blagoslovljena, zahvaljena, majka domovina... ti rodница, usmiljena preporodnica!"

Z veselimi koraki je stopal v brdo. Na klancu mu je prišel naproti sosed, mlad fant nekoč, zdaj mož brkat in mrk.

"He, Janez!" je vzkliknil Jure.

Sosed je molčal.

"Kaj me ne poznaš več? Jure sem!"

"Jure? Kateri Jure?"

"Petnajst let je in dalj..."

"Glej, tisti Jure!... Hudo si se spremenil, bolan si in suh; rodna mati te ne bi spoznala!"

Juretu je segla žalost v srce. Pod vasjo je srečal drugega sosedu; tudi drugi sosed ga ni spoznal.

"Tisti Jure praviš? Pa čemu se vračaš zdaj, Jure, iz nemških dežel?"

"Da bi umrl v domovini."

"Ali si veliko prislužil tam?"

"Bolezen sem prislužil."

"Baš dovolj za smrt... Kako boš živel, ko nimaš ne kože ne polja in tudi že kmalu ne rok?"

Jure je povesil glavo.

"E, pa kako!..."

"Nemški deželi si dal življenje, domu pa si prinesel smrt, Jure!"

Žalosten je šel Jure dalje.

"Kam bi?" je pomislil. "V šumo pojdem, med tujce in žganjarje... tudi sam tujec v domovini!"

Srečal je tretjega sosedu in povesil glavo pred njim, še preden ga je ogovoril.

"Pa kam zdaj, Jure?" je vprašal sosed. "Siro-maki smo in težko je hraniti človeka, ki je v tuji deželi potrosil mladost!"

"V šumo pojdem!"

"Kako v šumo? Saj komaj stojiš pred menoj, kakor si! Ne, v šumo ne pojdeš niti na polje, temveč na gorko slamo!"

Juretu se je zdelo, da nosi kamen na hrbtu. Truden je bil in je sedel kraj poti na culo, da bi počival.

Pobral je s poti grudo prsti in ji je pobožal z dlanjo kakor lice otroku.

"Zemljica, majka!..."

Solza je padla na grudo; takrat je bil Juretov obraz vel in mrtvaški kakor obraz starca, sedečega pred jamo, zanj izkopano.

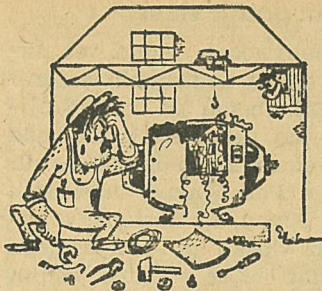
Dolgo je počival Jure in ko je vzdignil glavo, so stali sosedje pred njim.

"Tako je, Jure: ne bomo ti kratili gorke slame, tudi kruha ne; in tudi ti ne bomo očitali, Jure, da žanješ, kjer nisi sejalo... Pozdravljen nam!" Jure je vstal.

"Ljudje božji, bratje, domovino sem imel in zdravilje. Ko sem oboje izgubil, so izpregledale moje oči in so videle, da sem imel zdravilje in domovino... Pokažite mi, bratje, kje je jama, zame izkopana!"

Truden je bil in je legel v hlev na gorko slamo in je zaspal in se ni več predramil...

VI IN

VAŠ DOM

O ZEMLJI IN NJENI NEGI

II.

O humosti ali sprstenini

Glavna sestavina rodovitne zemlje je humos, sprstenina, ki nastaja z razpadanjem rastlinskih odpadkov ter drugih organskih snovi, zlasti živalskih odpadkov. Humos je črn in daje zemlji temno barvo. Z njim se preživljajo drobnoživke, mikroorganizmi, med katerimi so najvažnejše bakterije. Teh nevidnih vrtnarjevih pomočnikov je v zemlji ogromno; opravljajo izredno važno delo pri preoblikovanju organskih in rudninskih snovi. Te snovi postanejo šele s posredovanjem bakterij za rastlinske korenine dostopna hrana. Ob tem presnavljanju nastaja ogljikov dvokis, ki ga rastline potrebujejo, prejema pa ga edino iz zraka. Med bakterijami so tudi take, ki imajo nalogo proizvajati dušik. Te živijo na koreninah stročnic (fižola, graha, detelj) in vežejo dušik iz ozračja. Korenine ostanejo v tleh, strohnijo, rastline, ki slede stročnicam, pa porabijo dušik. Čimveč zemlja vsebuje humosa, zračnejša je, rahlejša je za obdelovanje. Ob dežju in moči se hitreje osuši, pa vendar obdrži še zadostno vlago, ki jo rastline potrebujejo.

Mimo drobnoživk veliko zaleže v zemlji tudi deževnikov delo. Njegova koristnost je, da rije po zemlji in spravlja rastlinske ostanke s površja globlje v zemljo.

Hlevski gnoj je, umljivo, najboljši vir humosa, toda tukaj v mestu se ga prav lahko ne dobi, oziroma plačati ga je treba. Zato si naši vrtnarji lahko pomagajo s kompostom, ki je odlično in ceneno gnojilo, če ga znamo pripraviti.

VPRAŠANJA IN ODGOVOR!

J. S., Geelong. — Paradižnikovo mezgo pripravite: Zrel očiščen paradižnik operite ter ga prezanega stresite v večjo posodo. Vmes potresite nekoliko soli. Tako naj ostane 2—3 dni, vmes ga pa večkrat premešajte. Ko je zmehčan, ga poberite v vrečo, ki jo postavite nad podstavljeno skledo in pustite, da se odteče. Nato ga pretlačite ter dodajte toliko soli, da bo močno slan, dobro premešajte in stresite v vrečo (ki naj bo v skledi) ter obesite kakor prvič, da se docela odcedi. Odcejanje traja 2—3 dni. Odcejenega natlačite v steklenico in pazite, da ne bo vmes praznin. Zaželjena steklenica je z ozkim grlom in na vrhu završena z jedilnim oljem, ki ne propuša zraku. Tako mezgo hranite na hladnem, a suhem prostoru. V primeru, da želite močno strjeno mezgo, jo pred vstekleničenjem razgrnite v široki skledi in izpostavite soncu, da vsa voda izhlapi.

Nepodpisani, oz. nečitljivo. — Slovenci, navedite naslov, da lahko ugotovimo, če ste v naših "bukvah", bodite čitljivi.

Po predpisih — "Building Regulation" ni dovoljeno graditi nikakršne lope na zadenjskem dvorišču brez gradbenega dovoljenja Building Inspector-ja Vaše občine. To velja tudi za začasne objekte. Lopa, po predpisih, mora biti grajena najmanj 10 ft od vsakega objekta: hišnega poslopja, garaže itd. Gradnja brez dovoljenja je tvegana zadeva, ker si s tem lahko nakopljete denarno kazen in opravilo s sodiščem. Če pa menite, da se kljub temu lahko lotite dela, tvegajte kot vaši znanci.

KOMPOST

Na senčnem prostoru v vrtu napravimo kompostišče. Tja odlagamo vse kuhinjske odpadke, smeti, rastlinske odpadke z vrta, plevel, leseni pepel, rušo itd. Žagovina ni primerna za mešanje med drugi kompostni material, ker prepočasi trohni. Prav tako ne odlagajmo na kompostišče bolne rastline in plevela, ki so polni dozorelega semena.

Material za kompost nalagamo na kup na steptano podlago do višine 5 ft. ali cca. 130 cm in sicer v 3—4 plasteh. Vsako plast dobro potlačimo in ji primešamo nekoliko apna (v Avstraliji "Hortico" Lime v prahu), 5 lb na 1 kv. m. Če material ni dovolj vlažen, ga polijemo z vodo. Prav je, če napravimo hkratu tri kompostne kupe, da imamo vsako leto za različne sezone in sadne potrebe nov neokrnjen kup. Na kompostišču v letnem času zasadimo buče ali kumare, da ga zasenčijo. Po potrebi, poleti, ga večkrat zalijemo. Kompost premečemo vsaj 2—3 krat letno. Zorenje humosa pospešuje apneni dušik, katerega dodamo do 8 lb na 1 kubni meter materiala. Dobite ga pri prodajalcu za umetnimi gnojili. Običajna zoritev komposta traja 2 leti. Paziti pa morate, da ne boste uporabljali zeleni, nedozreli kompost, ker je rastlinam škodljiv in vam bo zakužil zemljo.

(Nadaljevanje sledi)

K. K.

SLIKE NA NAŠIH STENAH

Od okusa je odvisno, kakšne slike bomo izbrali za naše stanovanje. V lepih slikah uživamo in jih radi gledamo. Zato bomo izbirali slike, ki imajo umetniško vrednost in do katerih bomo lahko imeli intimen odnos. Zaradi tega slike niso samo okras zidov, temveč so tudi merilo naše kulture.

Občasno obiskovanje muzejev, galerij in umetniških razstav nam bo kašipot pri izbiri slik, tako da se bomo laže odločili za tisti slog, ki nam je najbolj všeč. Če listamo po albumih in katalogih reprodukcij priznanih avtorjev, si bomo izostrili okus in si pridobili večjo trdnost pri ocenjevanju slik, ki nas zanimajo. Zares dragocene slike so dobra investicija tudi za ljudi s povprečnimi dohodki, zato je bolje polagoma kupovati slike, kakor na slepo srečo takoj kupiti nekaj slik in jih razobesiti po stenah. Dobre reprodukcije so pogostoma boljše kakor slabi izvirniki — to si velja zapomniti!

Kdor nima lastnega merila za presojo slik, je bolje, da se prej posvetuje s kakšnim poznavalcem slikarske umetnosti, pa se bo pri tem tudi kaj naučil. Nič vredne slike, večinoma izdelki namišljenih umetnikov, imenujemo "kič", ki predstavlja spakedrano umetnost. Za take slike naj ne bo prostora v naših stanovanjih.

Olja in reprodukcije takih slik uokvirimo v okvirje brez stekla. Reprodukcijske takih slik nalepimo na trdo podlago, lahko pa jih premažemo s tanko plastjo firneža. Tako bodo trajnejše in bodo dobile medel sijaj, ki jih bo še bolj približal k izvirnikom.

Druge slike (akvarele, risbe . . .) bomo dali pod steklo. Take slike ponavadi učinkujejo bolje, če imajo rob belega ali diskretno obarvanega kartona. Okviri morajo biti prilagojeni slikam. Samo dragocene slike prenesejo tudi take okvire. Mnoge moderne slike so lepše v skromnem lesenem okviru v naravni ali pastelni barvi kakor v zlatih okvirih.

Za sliko ni primerno vsako ozadje. Zidovi s pisanimi, progastimi ali z živimi ornamentami (na wallpaper, fablon itd.) ne prenesejo slike. Praviloma je treba posvetiti pozornost skladnosti barv slik z barvo zidu, preprog in celo pohištva. Sem ter tja dosežemo s kontrastiranjem barv zelo povoljen učinek. Slike s prečno obliko nikoli ne obesimo na ozko podolžno površino zidu. Na široki površini zidu bo taka slika bolj učinkovala. Po širini zidu in velikosti pa jih lahko razobesimo tudi več v eno vrsto. Velike slike terjajo velik prostor in v svoji bližini ne prenesejo druge slike. V skupinah lahko visijo samo manjše slike. Skupine lahko tvorijo le slike enake velikosti in formata ter morajo sličiti v sižeju, značaju: krajine, portreti, slike starih gradov . . .

Splošnih pravil za izbiro in namestitvev slik ni. Zanesljiv okus gospodarja ali gospodinje bo našel v danih okoliščinah pravilno rešitev. Skoraj brez izjeme pa velja: slike obešajte v višini pogleda opazovalca. Previsoko obešene slike pogosto pričajo o pomanjkanju okusa in izkušnje. Nekoliko višje obešeni so lahko zgolj večji primerki portretov.

Če se slika (tudi v Avstraliji imajo neke hiše težave z vlago) zaradi vlage iskrivi, moramo na vse štiri zadenske vogale nalepiti ploščice iz zamaška izrezane plute. V vsakem primeru bodo plutovinaste ploščice ščitile sliko pred vlago in bodo sliko trdneje priljubile k steni. Namreč premnogokrat že sama sapica premakne sliko da visi na stran, in se tudi ob rahlem dotiku ne bo prevesila.

—k—

CONTINENTAL SMALL GOODS

JOHN HOJNIK

213 ST. GEORGE RD., NTH. FITZROY
Tel. JW 6656

Vam nudi najrazličnejše mesne izdelke!

HRENOVKE, KRANJSKE KLOBASE IN
SPECIALITETE: STRASSBURGER, GALIC,
LEBERWURST, ITD.

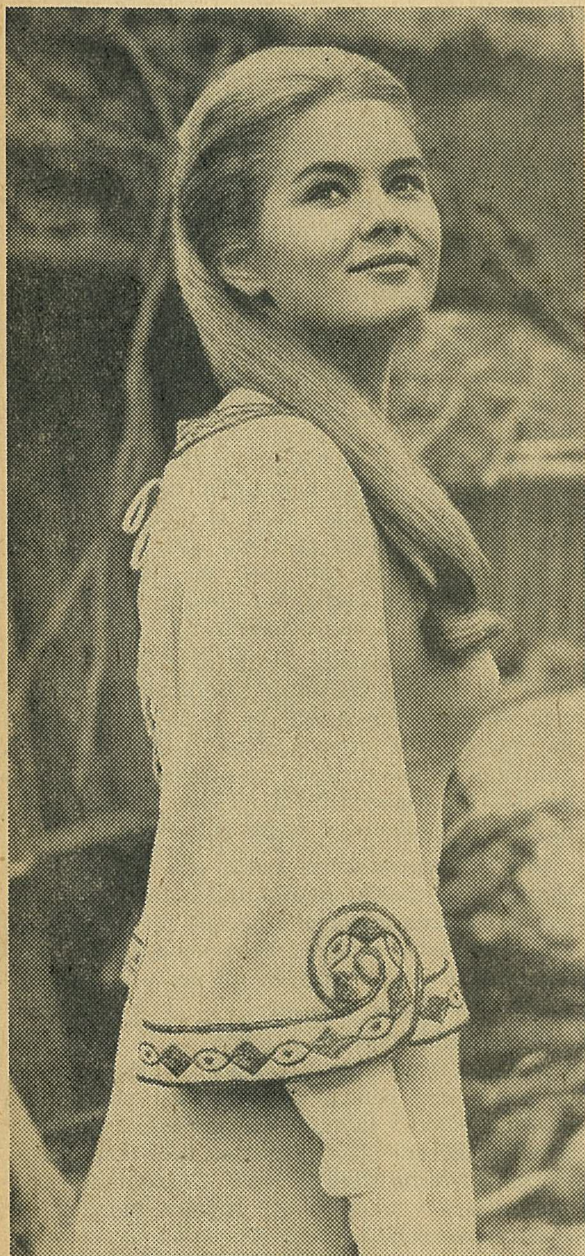
F. S., Burwood. — Vaš primer je skoraj edinstven. Zaradi preobsežnosti odgovora Vam bo naš Svetnik odgovoril pismeno na naslov.

Rojaki, če imate slovensko društvo v Vašem kraju, postanite njegovi člani, brez strahu! Naša društva so žarišča narodnega dela, prijateljskega združevanja, zabav in socialne pomoči! Če ga nimate še, dajte ga ustanoviti, tudi če Vas je malo! Dobra volja vse premaga!

**NE POZABITE PRITI
25. MAJA NA
VESTNIKOV
ZABAVNI VEČER!**

FILM...

BEBA LONČARJEVA IGRA PRINCESO

Beba Lončar je še zelo mlada (19), a najndarnejša igralka v Jugoslaviji. Pričujoča slika je povzeta iz melbournškega "Heralda", ki jo prikazuje v vlogi princeze v filmu "The long Ships", ki je bil posnet ob Jadranskem morju v Jugoslaviji.

Jennifer na poti k slavi

Zadnje čase je v Hollywoodu vedno več slišati o mladih, bolj ali manj nadarjenih katerih priimki so sicer že znani, vendar pa morajo njihova imena pridobiti vsaj nekaj slave, da bodo s temi priimki dobro zvenela. To so otroci slavnih igralcev, kot na primer Pat Wayne, naslednik slavnega Johna, Sean Flynn, ki nastopa v pustolovskih ljubezenskih vlogah po poti svojega očeta, Frank Sinatra ml., ki se z vedno večjim uspehom skuša pred mikrofonom in TV kamerami itd. Zdaj se je pojavil spet nov otrok, sin Jennifer Jones iz njenega prvega zakona z Robertom Walkerjem. Ob Kirku Douglasu igra Robert Walker ml. bojazljivega vojaka v pekl korejske vojne v filmu "The Hook".

Veliko Hollywoodčanov se še spominja Roberta kot dobro vzgojenega dečka, ki je z bratcem Michaelom in mamico Jennifer pogosto bil v filmskih studijih in je lahko ponosno posedal v očetovem naročju.

DE LAURENTIS IN NJEGOVI PRED SODIŠČEM

Državni tožilec v Foggii (Italija), je poklical na zagovor filmskega producenta Dina de Laurentisa, režiserja Aleksandra Blasettija, scenarista Carla Romana in Antona Savignana, nadalje direktorja fotografije Alda Tontija igralko Monique De Bedoured, češ, da so vsi skupaj prekršili 529-ti člen kazenskega zakonika, ko so v filmu "Ljubim, ljubiš" s koristolovskimi nameni prikazali slačenje glavne junakinje. Po predvajanju inkriminiranega prizora, ki obsega 847 sličic, se je razprava zamotala tako, da so jo preložili na "pozneje".

Beograd. — Ingrid Bergman in Anthony Quinn bosta snemala v Jugoslaviji film "Visit of the Old Lady" (Obisk stare gospe). Film bo sneman po knjigi švicarskega avtorja Fridercha Duerrenmatta. Tako je sporočilo Avala podjetja.

BODO AMERIČANI FILMALI "MOST NA DRINI"?

Pred kratkim je milanski dnevnik "Il Giorno" zapisal: "Roman 'Most na Drini' jugoslovanskega Nobelovca Ivana Andrića bodo v Ameriki posneli na filmski trak. Družba United Artists se dogovarja z jugoslovanskim pisateljem glede pravic za snemanje."

SANJE O BROADWAYU

Jayne Mansfield sanja o odrskih deskah na Broadwayu. Pravi, da bi najraje nastopila v "Ljubimcu lady Chatterly": Ta vloga je popolnoma ubrana na moje strune — pravi Jayne.

IZ SLOVENSKEGA FILMSKEGA PLATNA

Iz jugoslovanskega filma "Sreča pride ob devetih". Na sliki sta znani igralec Tonči Vrdoljak in Irena Prosenova, ki se je v tem filmu prav lepo uveljavila.

GINA LOLLOBRIGIDA ZALOŽNIK

Gina Lollobrigida je postala založnik. V Firencah je vložila velik kapital, ki naj bi ga uporabljali za izdajanje "visoko kulturnih knjig o umetnosti". Zato pa bo Gina vsako leto, ko bodo delili nagrade njene založniške hiše, sedela v žiriji in potem tudi podeljevala nagrade mladim pisateljem. Marsikatera akcija in smer slovite igralka je doslej bila ideja njenega moža, Milka Škofiča, po rodu Ljubljancana.

VERONSKI PROCES

Film Carla Lizzanija "Veronski proces" skuša prikazati Mussolinijevo agonijo: ponesrečen poskus njegovega zunanega ministra in zeta Grofa Ciana ter drugih osemnajstih zarotnikov, ki so julija 1943 hoteli Mussolinija odstaviti in aretirati, nato proces v Veroni in prav tam likvidacijo petih zarotnikov v januarju 1944. Film z mučenikom Cianom vzbuja deljena mnenja v javnosti. Po drugi strani in iz zasebnih vzgibov pa se razburja tudi Cianoova vdova, ki ni marala potrditi scenarija in grozi zdaj s tožbo.

Mordo bo film prodril in ga bomo kdaj pozneje gledali tudi v Avstraliji. Vsekakor se s tem filmom obeta nekoliko dokumentacije, katera zanima tudi nas Slovence, ki smo bili med drugo svet. vojno žrtve Mussolinijevega napada.

ZA SMEH

Z JESENIC

Cvetkica je stara že tri leta, vendar se še rada stisne v naročje. Ko je oni dan rekla očku, naj jo vzdigne, je rekel, da nima časa in da naj malo počaka. Čez kakšno uro se očka spomni svoje obljube in pokliče:

"Cvetka, greš k meni?"

"Zdaj pa jaz nimam čaja", je važno povedala navihana Cvetkica. "Pocaki, da pospravim!"

IZ LESC

Letos poleti sem šel s štiriletno hčerko prvič na počitnice na deželo. Stanovali smo pri kmetu, ki je imel tudi koze, ki so bile ob najinem prihodu ravno vse zunaj. In ko je punčka, ki še ni nikoli videla koz, zagledala po tleh raztršene kozje odpadke, je vsa srečna vzkliznila: "Očka, očka, glej koliko kofetka je tu po tleh!"

PLEŠA

Pleša ima svojo dobro stran: če hočeš izgledati urejeno, zadostuje, da popraviš kravato.

SLIKE IZ NARAVE

— Zakaj pravi Janez svoji drugi ženi mucika, ko pa je prvo klical miška?

— Verjetno zato, ker je druga prepodila prvo.

PRAKTIČNA

— Gospod doktor, sinova sta mi hudo zbolela, pa sem z enim prišla na pregled.

— Kje pa je drugi?

— Saj bo za oba veljalo, ker sta dvojčka.

! OBVESTILO !

Uredništvo vljudno obvešča vse dopisnike in sodelavce, da smo spremenili čas izhajanja lista od konca meseca na začetek. Zato smo tudi tokrat izdali aprilsko in majsko številko skupaj. Naprej bo list izhajal vsakega 5. v mesecu. **DOPISE PA UREDNIŠTVO SPREJEMA NAJKASNEJE DO VSAKEGA 20. V MESECU!**

!! VAŽNO !!

Kulturne novice

PREŠERNOVE NAGRADE

Prešernove nagrade za letošnje leto sta v Ljubljani prejela Matija Bravničar in Juš Kozak. Upravni odbor Prešernovega sklada je podelil dve Prešernovi nagradi: skladatelju Matiji Bravničarju za Koncert za violino in orkester ter pisatelju Jušu Kozaku za pisateljstvo. Nagrada Jušu Kozaku je bila podeljena na podlagi obrazložitve, da je pisatelj vsestransko v vsej svoji pisateljski dobi zaslužen za ideološko usmerjanje in iskanje poti v socialistični realizem.

★

SVET PREMALO POZNA JUGOSLOVANSKE KNJIŽEVNIKE

Švicarski dnevnik "Journal de Geneve" povdarja, da mednarodno občinstvo še zmeraj premalo pozna številna dela jugoslovanskih književnikov. List piše, da je jugoslovanska poezija zaznamovana le v vojnem in povojnem razdobju. List nadalje naglašja, da bo v kratkem izšla v švicarji knjiga Armanda Gasparda o Jugoslaviji, in bralce opozarja z jugoslovanskimi pesniki in pisatelji kot so: Srečko Kosovel, Oskar Davičo, Vasa Popov, Miodrag Bulatović.

★

PESNIŠKA ZBIRKA SLOVENSKEGA DUHOVNIKA

Rojak iz slovenske Istre, župni upravitelj fare v Šmarjah pri Kopru, duhovnik Alojz KOCJANČIČ, je izdal v domovini v založbi Ciril-Methodijskega društva katoliških duhovnikov LRS zbirko svojih verskih in posvetnih pesmi, ki je prav lična po obliki in vsebini. Zanimala bo predvsem istrske, tržaške in goriške rojake, toda njegove pesmi bodo uživali tudi ostali Slovenci. Pisane so v preprostem jeziku, vglavnem v rimah, in zelo občutno podane. Župnik je rojak iz Kubada, za duhovnika pa je doštudiral v Gorici.

Kdor se hoče na zbirko naročiti, jo lahko naroči na naslov: H. Pribac, 52 Pelham St., Carlton, Vic. Ni treba pošiljati nobenega denarja v naprej. -ac.

OBVESTILO BRALCEM!

Obveščamo vse bralce in rojake, da smo Slov. vestnik pošiljali vsem, katerih naslove smo imeli. Mnogo jih je že poravnalo naročnino, mnogi pa še čakajo in odlašajo. Po dveh številkah smo v Vic. ukinili pošiljanje vsem, ki niso poravnali naročnine ako so v tiskovni sklad darovali manj kot eno funto. Drugod po Avstraliji in izven smo list pošiljali še naprej.

To številko pošiljamo zopet vsem. Z naslednjo pa bomo ukinili vsem, ki do izida NE BODO PORAVNALI NAROČNINE. Zato prosimo, izpolnite spodnji obrazec in ga z naročnino pošljite na uredništvo. Kdor pa se na list ne misli naročiti, naj nam prihrani obilo dela in nam sporoči. Vsem smo list poslali z dobro voljo, da bi Vas zadovoljili. Ali smemo prositi, če lista nečete, za malenkostno vljudnost, da nam to tudi sporočite.

NAROČILNICA

G./Ga./Gdč.

Naslov

se želim naročiti na Slovenski vestnik in prilagam enoletno naročnino £1, ter v tiskovni sklad

Podpis naročnika:

PAUL NICOLITCH

Photo Studio

Če želite imeti lep spomin na sebe, na svoje in prijatelje, Vam priporočamo fotografa Pavla Nikoliča, ki Vas bo gotovo zadovoljil. Na raspolago Vam je zmeraj in povsod za:

Telefon

JA 5978

Naslov:

FOTO "OK"

3rd Floor, 108 Gertrude Street,
Fitzroy, N.6, Melbourne

DRUŽINSKE ALBUME
POROKE
POROČNE ALBUME
OTROKE
PORTRETE
ŠPORTNE SKUPINE
ZABAVE IN PLESE
FOTOKOPIJE
FOTOGRAFIJE

SPOMINSKI DNEVI

- ◆ 6. aprila 1941. sta Nemčija in Italija razbojniško napadli Jugoslavijo.
- ◆ 12. aprila 1869 je bil rojen Rihard Jakopič, veliki slovenski slikar; umrl je 22. aprila 1943. v Ljubljani.
- ◆ 28. aprila 1651. je bil rojen v Ljubljani zgodovinar Ivan Vajkard Valvasor; umrl je 19. septembra 1693. v Krškem.
- ◆ 29. maja 1830 je bil rojen Janez Trdina, slovenski pisatelj; umrl je leta 1905 v Novem Mestu.
- ◆ 4. junija 1941 so na nemškem poslaništvu v Zagrebu izdelali načrt, da bodo v štirih valovih izselili 175 tisoč Slovencev v Srbijo in neke predele Hrvaške.
- ◆ 5. junija 1941 so pričeli Nemci preseljavati prebivalstvo Gorenjske.

Mali oglasi:

ZAPOSILITEV ZA ŽENSKO. — Na deželi, v okolici Melbourn, dobi zaposlitev ženska kot hišna pomočnica v hotelu. Stanovanje prosto pri mali slovenski družini, plača dobra. Pogoji: starost 25—40 let, obvladati mora vsaj nekoliko angleščino. Prijave sprejema uredništvo Slov. vestnika. Nastop službe takoj.

KLJAVNICAR — ORODJAR (Toolmaker Fitter)
Prvorazredni obrtnik te stroke lahko dobi zaposlitev v moderni plastični manufakturni tovarni. Z nekoliko nadurami lahko zaslužite £43. Obrnite se na: DIFCRAFT ENGINEERING, 112 Bell St., PRESTON, Tel. 44-5254.

PLESKARSTVO (Painting)
ISČEM VAJENCA ZA PLESKARSKO DELO.
PLAČA PO DOGOVORU.
F. Berič, 14 Goodrich St., Oakleigh, Vic.
Tel. 57-5893

HRANA IN STANOVANJE

Poštenega slovenskega fanta sprejememo na stanovanje in vso oskrbo. £6/-/-. Zapadni del Melbourn. Naslov na uredništvu Vestnika.

POROKE

Tik pred velikonočnimi prazniki sta sklenila zakonsko zvezo g. Vinko KOBAL in gđc. Adrijana POLJANC.

Vinko je eden pridnih društvenih delavcev, letos tudi aktiven odbornik SDS, vnet pevec. Kot ljubitelj slovenske pesmi, rad pohiti med učence Slomškove šole in jih uči slovenske pesmi. Želimo, da ostane naprej zvest slovenskim idealom in slovenski pesmi. Obema pa želimo res veliko sreče v zakonskem življenju!

Odborniki Slov. društva Sydney,
pevci in prijatelji.

MALI OGLASI so za Vas, za Vašo podjetnost, za Vaša sporočila in za Vaša priznanja!
OGLAŠANJE JE USPEH PODJETNOSTI;
TOREJ OGLAŠAJTE V SLOV. VESTNIKU:
ŽELITE ODDATI SOBO,
ŽELITE DOBITI STANOVANJE,
ISČETE ZAPOSILITEV,
ISČETE DELAVCA ALI OBRTRNIKA,
HOČETE ČESTITATI ALI
SE KOMU JAVNO ZAHVALITI?

Hočete utreti pot svojim izdelkom ali hočete marsikaj drugega — **OGLAŠANJE VAS BO PRIPELJALO K — USPEHU!**

In cene Malih oglasov so nizke: osem šilingov prve tri vrstice, vsaka naslednja beseda šest penijev.

Torej izkoristite priložnost, pošljite VAŠO zadevo na uredništvo in Slovenski vestnik bo zagotovil Vaš uspeh.

UPRAVA

BANYULE RADIO & T. V. SERVICE

TONE SLAVIČ

68 BEVERLEY ROAD, ROSANNA, MELB.

Popravljam vse znamenke televizijskih sprejemnikov, radio aparatov, gramofone, magnetofone, avto radije in stereo ojačevalce.

Pri nas tudi lahko nabavite nove pralne stroje in hladilnike, ali generalno popravljene televizijske sprejemnike in pralne stroje od £25 naprej.

Vse tehnične informacije so brezplačne.

Kličite 45-7084 — Govorimo slovensko.

JUST je dobro začel

NOVOST !